

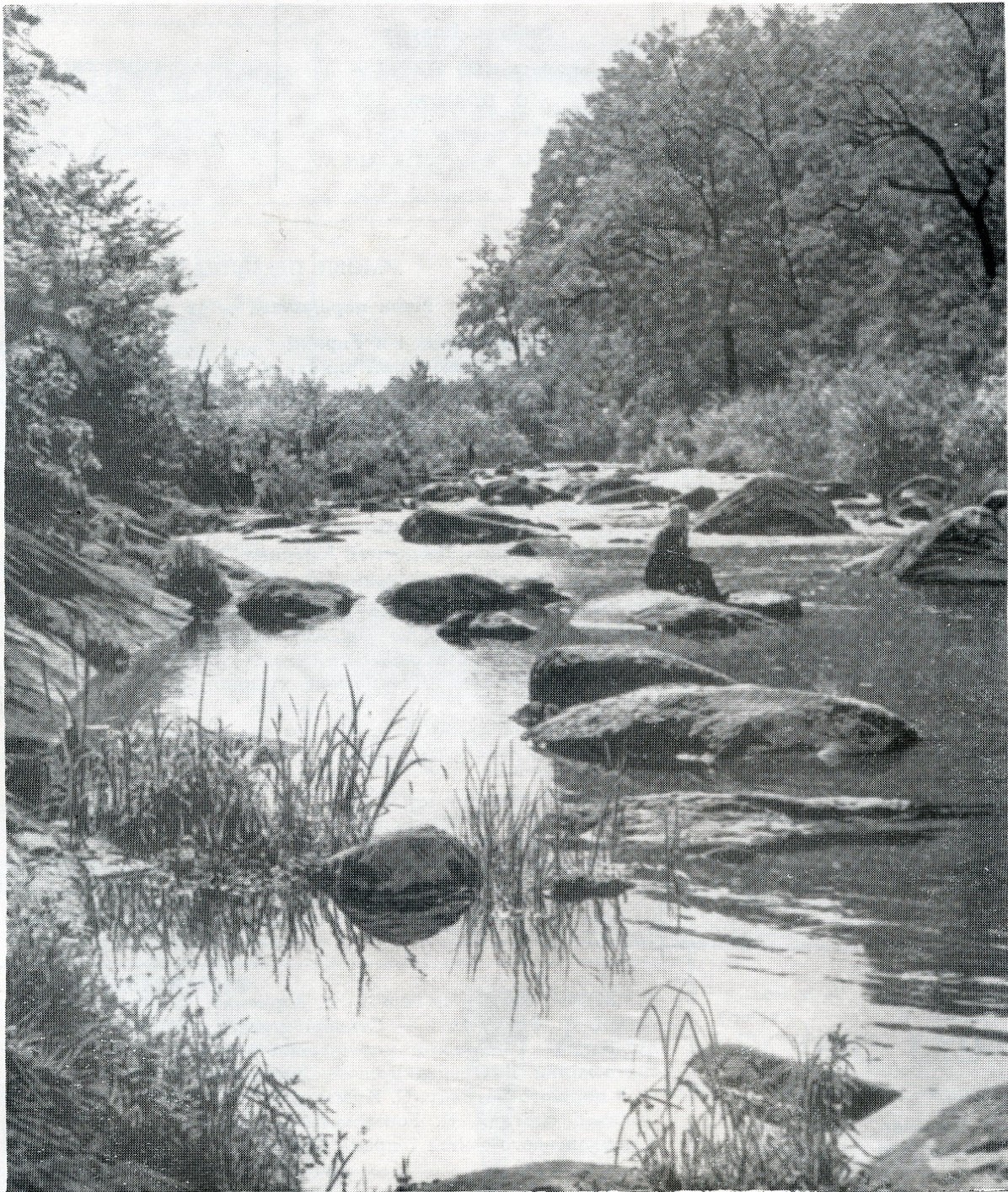
Молода Україна

журнал української демократичної молоді

РІК ВИДАННЯ XXV.

ЛИПЕНЬ-СЕРПЕНЬ — 1975 — JULY-AUGUST

Ч. 236

ТОРОНТО

НЬЮ-Йорк

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

В Канаді:

B. Yaremchenko,
28 Frontenac Rd.
London, Ontario

Leo Lupul
130 Pilkington St.
Thorold, Ont. L2V 1B4

Victor Zwetkow
6465 — 43 Ave., Apt. 1
Montreal 410, Que.

В США:

Головний представник
Alex Poszewanyk
5240 N. Le Claire Ave.
Chicago, Ill. 60630

Iw. Ivahnenko,
72 Feather Bed Ln.
Hopewell, N. J., 08525

L. Jemetz,
2941 Amboy Road,
Warners, N. Y., 13164

W. Ponomarenko,
5802 Vandalia Ave. S. W.
Cleveland, Ohio, 44144

У Зах. Німеччині:

Mychajlo Ihnatenko,
2. Hamburg — Wandsbek,
Lesserstr. — 225
West Germany

В Англії:

A. Bondarenko,
78 Kensington Park Rd.,
London W. 11. — England

В Австралії:

S. Krywolap,
Box 1586 M.
G. P. O. Adelaide.
S. Australia.

МОЛОДА УКРАЇНА

Видає Центральний Комітет
Об'єднання Демократичної
Української Молоді

Голова ЦК: Ю. КРИВОЛАП

Редагує Колегія.

Адреса ЦК ОДУМ-у:

O. D. U. M.

221 Edridge Way
Catonsville, Md. 21228, U.S.A.

MOLODA UKRAINA

A Ukrainian Monthly Magazine.
Published by the Central Committee
of the Ukrainian Democratic Youth
Association.

In USA — Association of American
Youth of Ukrainian Descent.

President: G. KRYWOLAP

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Річна передплата — 12 чисел

У С.Ш.А., у Канаді і в Україні	6.00 доларів
Ціна одного примірника: 60 центів	
В Австралії	4.00 дол. (австрал.)
Ціна одного примірника: 40 центів	
В Англії і Німеччині	4.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 40 центів (америк.)	
В усіх інших країнах Європи	3.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 30 центів (америк.)	
В усіх країнах Південної Америки	2.50 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 25 центів (америк.)	

Зазначене число після прізвища передплатника означає останнє число журналу, за яке заплачено передплату.

За зміну адреси просимо прислати поштові значки або міжнародні купони (International coupon) на суму 25 канадських центів.

Редакція не приймає матеріалів без підпису автора і застерігає за собою право скорочувати статті і правити мову; рукописів не повертає.

Статті підписані прізвищем або ініціалами автора не завжди відповідають поглядам редакції.

Листування з редакцією та адміністрацією просимо слати:

MOLODA UKRAINA,

Box 40, Postal Station "M", Toronto, Ontario, Canada, M6S 4T7

В ЦЬОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ: В. Юрченко. М. Зеров. Т. Шевченко — Поезії. Є. Федоренко — Стилеві шукання М. Коцюбинського. С. Голубенко — Геніяльний український портретист. Є. Сверстюк — На свято жінки. Б. Олександрів — Цікава і вартісна публікація. Б. Янчук — З першого погляду. С. Кузьменко — Незабутнє місто. А. Верига — Приємні спогади К. Роговський — Розмова на організаційні теми. З одумівського життя і праці. Сторінка Юн. ОДУМ-у.

На обкладинці: Тетерів поблизу Житомира. Фото: П. Дембицького

"Україна" 1968

Валентина ЮРЧЕНКО

**
*

СВІТЛО ЖИТТЯ

(З Книги пророка Ісаї)

Веселіться люди! Освячайтесь води!
Бо Ісая пророк з торжеством на чолі
Возвістив: "З нами Бог! Зрозумійте, народи!
І почуйте це всі аж до краю землі!"

З нами Бог! Бережимо ці пророчі слова,
Хай радіс душа і злітає у вись,
А в скарбниці душі все святе ожива,
Замість терня зростає стрункий кипарис.

З нами Бог! І в журбі пам'ятаймо про це,
Як знесилені смутком і горем до краю —
Повертаймо до Бога духове лице, —
Він сказав: "Лиш безбожний спокою не має".

Поспішімо й до тих, хто в потребі й біді,
До нещасних, які потопляють у злі.
Вічна слава у небі, наш Творче, Тобі,
Милість Божа із нами на грішній землі!

1975.

САМІЙ СОБІ

Хоч як не бадьорись, а вже чимало років
На плечі втомою важкою налягло,
Притишуєш свої життєві кроки
І жмут скорбот затьмарює чоло.

Як річкова бистринь ляга спокійним плесом,
Пливеш без пристрастей і без бажань,
Нехай ковтають простір літаки й експреси,
А ти — підбитий птах, без мрій і поривань.

Але тоді, коли вбігають в хату внуки
І вщерть усе залле їх щебет-сміх, —
Молодшаєш, нема й сліду розпуки,
Нема хвороб, нема й думок сумних.

**
*

Та й що ж?! Життя закони є для всіх,
Нам не змінити людської породи.
Не будемо шукати коней вороних,
Щоб здоганяти молодости вроду!

Хіба краса природи не для нас?
Розкішний звуків світ і чар пісень?
Бджолиний дзум над запашиим куцем
І сонцесейний, гожий день?

В житті усім нам часто довелося
Гіркий до дна спивати келих, —
Тому й радіємо онукам, як колоссю
На буйних нивах, соняшно-веселих.

1974.

І. Ю.

Вже цтома серпанком сірим
На обличчя твоє лягла,
А роки у далекий вирій
Відлетіли, як та стріла,

Та в блакитних очах, як небо, —
Ясність мужности і доброти.
Ти ніколи не жив для себе,
Все для інших — такий вже ти.

І коли б у жорстокі битви
Довелось тобі знов іти, —
Не вагався б, а у молитві
Тільки сили просив би ти.

Скільки жертв приніс і посвяти,
Певно, знаєш це ти один —
Вірний друг і люблений тато,
України завзятий син.

1975.

БАКАЦІЙНЕ

Душа розкрила пелюстки,
Вбирає сонця Божий дар.
Деся загубилися роки,
І юности всевладний чар

В полон узяв, а на екран
Покликав сонми візій давніх.
Ось стрибуном, прудким дівчам
Скачу в садок, на луки, плавні.

У буйнім танку з вітром лан,
А квіти й трави — ой, рясні ж!
Лечу я у росисту рань
Впідскок травною босоніж...

Скупатися б! Хапаю весла,
Дівчат гукаю із двора...
Бабуся: "Де ж це вас понесло?
Уже майнули до Дніпра?"

Не потопіться ж там мені,
Бо я вам дам тоді човна!"
Ми в сміх і здалеку: — Ні, ні!
А пісня вже з Дніпра луна.

З Дніпра? Зникає чар думок,
Ляга на плечі сорок літ,
Юнацьких візій гимн замовк,
Ясних неонів меркне світ...

Пірнути б в зелень соковиту,
Повітря пити гоїний сік,
А очі, втомою налиті,
Втопити в лісовий потік.

1963.

СТИЛЕВІ ШУКАННЯ М. КОЦЮБИНСЬКОГО

(Закінчення)

Відпалахкотило реалістичне горіння, відферментувало, відбродило, як молоде вино, захоплення етнографією і фолкльором — цим п'яним трунком євшан-зілля, що хмелило вразливу душу народною мудрістю, пройшло й натуралістичне похмілля і, висловлюючись словами академіка Сергія Єфремова, "великий художник народився"⁴⁴).

Ці шукання привели Коцюбинського не тільки до віднайдення себе і до вироблення нових методів для своєї творчості, а й до усвідомлення потреби оновлення української літератури з боку тематики і з боку техніки. Свою думку Коцюбинський сформував разом з М. Чернявським 1 лютого 1903 року у листі до М. П. Старицького (лист писаний рукою М. Коцюбинського):

"За сто літ існування новіша література наша (з причин, вияснення яких належить до історії) жила переважно селом, сільським побутом, етнографією. Селянин, обставини його життя, його нескладна здебільшого психологія — ото майже й все, над чим працювала фантазія, з чим оперував досі талант українського письменника. Вийнятки очевидячки ми наємо.

Таке обмеження сфери творчості не раз підкреслювалось не тільки критикою, але й інтелігентним читачем, який, до слова кажучи, в останні часи значно виріс.

Вихований на кращих зразках сучасної європейської літератури, такої багатої не лиш на теми, але й на способи оброблювання сюжетів, наш інтелігентний читач має право сподіватися й од рідної літератури ширшого поля обсервації, вірного малюнку різних сторін життя усіх, а не одної якої верстви суспільності, бажав би зустрітись в творах красного письменства нашого з обробкою тем філософічних, соціальних, психологічних, історичних і ін.

Відносячись з повною повагою до студій життя простонародного і навіть думаючи, що література наша далеко не вичерпала для своїх цілей того життя, нижчепідписані, однак, не беруть на себе сміливість скромним почином задовольнити з одного боку потреби сучасного інтелігентного читача, а з другого — викликати серед українських письменників більший інтерес до намічених вище тем. Власне — ми наємо на меті видати літературний збірник (поезії, новелі, повісті, драматичні твори), в якому хотілось би помістити нові, ніде ще не друковані твори переважно з життя сучасної інтелігенції, а також на теми психологічні, історичні і ін."⁴⁵).

Починається Коцюбинський — зрілий у своїй творчості! Хоч розуміння — зрілість — та ще в такого майстра мистецького слова, як Михайло Коцюбинський — важко окреслити. Мистець-

ке дозрівання Михайла Коцюбинського можна помічати і в творах реалістичного напрямку. Але про зрілість Михайла Коцюбинського у повному творчому розумінні цього слова можна говорити таки тоді, коли письменник почав творити в імпресіоністичному стилі.

Поворотом щодо літературної форми у творчості М. Коцюбинського ми вважаємо 1902 рік, коли появилися новелі "На камені" та "Цвіт яблуні" — це твори (попри раніше написаних в імпресіоністичних виявах новел "В путях шайтана" та "Лялечка", де подано багато глибший психологічний аналіз, ніж в попередніх, показують, що М. Коцюбинський вийшов на цілком нову стежку — стежку імпресіонізму.

Тут немає мови про побутові деталі чи описи, а подається ніби малюнок з життя. Письменник уміло передає найтонші психологічні переживання й почування від предмету, які сам ловить і фіксує.

Дуже ґрунтовно, можна сказати, аналітично розглядає новелю "На камені" літературознавець Ол. Дорошкевич. Він пише, що "...композиція акварелі "На камені" надзвичайно оригінальна: даючи ніби-то малюнок з життя, автор жодного епізоду не виносить на перший план, а примушує читача головні епізоди переживати в собі, в своїй уяві". В цьому перша риса "імпресіонізму, — продовжує автор, — впливати виключно на почуття читачеве, збагачуючи його уяву, а тому — замість детальних реалістичних описів давати тільки окремі натяки, "плями", тички, що вже показують шлях читачевій уяві". "Друга ж риса імпресіонізму — ставити на перший план психічні переживання героїв, а не фабулу творів". З цією метою й природа, і музика, і бесіда з людьми — "все це в творі "На камені" спричинюється до того, що Фат'ма виявляє свої настрої й шукає іншої стежки в житті". Нарешті, в цьому творі Коцюбинський дає цілком нове освітлення природи, яка асоціюється тут з психологічним станом Фат'ми (її ненависть до моря, любов до гір). "Отже в цьому освітленні природи, — каже Дорошкевич, — третя риса імпресіонізму"⁴⁶).

Подаємо приклад як Коцюбинський відтворює пейзаж моря в акварелі "На камені":

Море дедалі втрачало спокій. Чайки знімалися з одиноких берегових скель, припадали грудьми до хвилі і плакали над морем. Море стемніло, змінилось. Дрібні хвилі зливалися

⁴⁴) М. Коцюбинський. Українська накладня, Київ-Ляйпціг (1923), стор. 98.

⁴⁵) З архіву М. П. Старицького. "Україна". Під редакцією Михайла Грушевського, 1926, ч. 2-3, стор. 182-183.

⁴⁶) Ол. Дорошкевич. Українська література. Видання 5, 1931, ст. 330-31.

М. Коцюбинський з українськими письменниками на відкритті пам'ятника І. Котляревському в м. Полтаві 1903 р.

докупи і, мов брили зеленкуватого скла, непомітно підкрадались до берега, падали на пісок і розбивались на білу піну. Під човном клекотіло, кипіло, шумувало, а він підскакував і плигав, немов нісся кудись на білогривих звірах...

Вода при березі починала каламутитись і жовкнути; разом з піском хвиля викидала з дна моря на берег каміння і, тікаючи назад, волікла їх по дні з таким гуркотом, наче там щось велике скреготало зубами й гарчало.

А ось пейзаж гір:

В глибоких долинах, зелених од винограду і повних сивої мли, тіснились кам'яні громади, рожеві од вечірнього сонця або синіючі густим бором. Круглі лисогори, мов велетенські шатра, кидали од себе чорну тінь, а далекі шпиль, сизо-блакитні, здавались зубцями застиглих хмар. Сонце часом спускало з-за хмар, у млу, на дно долини, скісні пасма золотих ниток — і вони перетинали рожеві скелі, сині ліси, чорні важкі шатра та засвічували вогні на гострих шпильях⁴⁷⁾.

Не дивно, що Коцюбинський новелю "На камені" назвав акварелею. У ній справді переважають зорові образи, картини моря й гір виринають перед очима читачів, наприклад, змалювання бурі на морі. Письменник вживає "кольорові" епітети — "біла піна", "стемніле море", "синя хвиля" тощо. Часто зорові образи переплітаються з звуковими, хоча б тоді, коли описується гра Алі, то він свою розповідь пронизує мелодією зурни, і ми ясно відчуваємо тут елементи поетичного ритму, т. зв. ритмічної прози.

Літніми вечорами, такими тихими й свіжими, колі зорі висіли над землею, а місяць над мо-

рем, Алі виймав свою зурну, привезену спід Смирни, примощувався під кав'ярнею або деінде і розмовляв з рідним краєм сумними, хапаючими за серце згуками...

— О-ля-ля... о-на-на...

З одного боку дрімав таємний світ чорних велетнів — гір, з другого — лягло долі погідне море й зітхало крізь сон, як мала дитина, і тремтіло під місяцем золотою дорогою...

— О-ля-ля... о-на-на...

Ті, що дивились згори, з своїх кам'яних гнізд, бачили часом протягнену руку, що попала під промінь місяця, або тремтячі у танці плечі, і слухали одноманітний, в'їдливий приспів до зурни:

— О-ля-ля... о-на-на...

Фат'ма теж слухала⁴⁸⁾.

В цьому, як і в дальших творах відсутня традиційна композиція. Письменник ставить на перший план не фабулу, а психічні переживання окремих героїв. Тут і мова нова, де немає довгих речень і дієприкметникових зворотів.

Ця тонка фіксація вражень, лаконічність вислову, глибокий ліризм, ритмічність чи плавність мови, майстерність описів природи та глибинний психологічний аналіз стають характерною рисою творчості Михайла Коцюбинського.

Коли новелю "На камені" М. Коцюбинський визначив, як акварелю, то новелю "Цвіт яблуні" назвав етюдом. За мистецькими засобами — це справді, ніби етюд, скомпонований мистцем. Не

⁴⁷⁾ М. Коцюбинський. Твори. Нью-Йорк, 1955, ст. 457-458.

⁴⁸⁾ Твори. Нью-Йорк, 1955, ст. 461-462.

треба забувати, що сам письменник мав хист і до малювання і що він, крім постійного нотатника в кишені та олівця, нерідко носив фарби і пензля, змальовуючи картини чи роблячи ескізи.

Відомо, що новеля "Цвіт яблуні" викликала не мало полеміки, не мало літературних дискусій про Мопасанові впливи, але ці впливи, доводиться ще раз повторити, не були ґрунтовно доведені, а професор Павло Филипович, літературознавець і поет, приходять до висновку, що "самого сюжету "Цвіту яблуні" (смерть власної дитини, як об'єкт мистецького спостереження) з Мопасанового епізоду (йдеться про епізод, де Мопасан у мандрівних нарисах "На воді" змальовує хворих матір і дочку. Прим. Є. Ф.) безпосередньо не можна виводити"⁴⁹).

Нема повних підстав говорити і про вплив російського письменника Антона Чехова, і французького Еміля Золя на автора "Цвіту яблуні".

Тема новелі "Цвіт яблуні" — питання смерті дитини й мистецький хист, Коцюбинський не потребує позичати з творів тих часто зазначуваних авторів. Ця тема психологічної роздвоєності людини була не нова і її треба розглядати через широке узагальнення напрямків не тільки в літературі, але і в науці, зокрема, у філософії, фізіології та психології. В той час (90-і й 900-ті роки) в науці й літературі багато писалося про розуміння життя і його мети, про смерть і безсмертя. Цими питаннями напевно цікавився Коцюбинський. В його особистій бібліотеці, між іншим, була праця Армана Сабатьє "Безсмертя з погляду еволюційного натуралізму", яку він, звичайно, міг прочитати як і інші праці.

Психологічну роздвоєність ми зустрічаємо в літературних творах, наприклад, в образі Тригоріна, в "Чайці" Чехова, або в образі Жульєти, в романі "Фостен" Едмонта де Гонкура. В одному із записів щоденника "На воді" Гі де Мопасана відзначена ця риса роздвоєності письменника, яку Коцюбинський цілком оригінально і своєрідно описав у своєму мистецькому творі "Цвіт яблуні":

Хай не заздять нам, — пише Мопасан, — але хай нас пожаліють, бо ось чим письменник різниться від інших людей.

Слухайте радіопередачу ОДУМ-у

"МОЛОДА УКРАЇНА"

з радіовисильні
СНІН НА ХВИЛЯХ FM 101

в Торонто
КОЖНОЇ СУБОТИ

від 6.00 до 6.30 вечора

Керівництво:

Головна Рада Коша Старших Виховників
ОДУМ-у в Канаді

Для нього не існує жодного безпосереднього чуття. Все, що він бачить, радощі його, втіхи, муки та розпач, — відразу ж стає об'єктом спостереження. Він постійно, не зважаючи ні на що, мимоволі аналізує серця, обличчя, руки, інтонації. Тільки щось побачив, будь-що побачив, йому треба знати чому. Для нього немає ні щирого пориву, ні щирого крику чи поцілунку...⁵⁰).

Вірно каже Андрій Музичка, що "не треба впроваджувати залежності одного письменника від другого на підвалині деяких подібностей чи то в тематиці, чи в техніці будови твору, бо ці останні, зумовлені іншими чинниками, можуть постати незалежно від використання одного письменника другим"⁵¹).

Таким чином новеля "Цвіт яблуні" — це вже новеля зрілого і незалежного майстра і з погляду мовного багатства, і з погляду мистецьких засобів, і з погляду психологічного характеру твору. Ведена від першої особи (цим засобом Михайло Коцюбинський дуже часто користувався у зрілому періоді своєї творчості: вісім з двадцяти трьох творів оповідального жанру мають форму від першої особи, а на перший період припадає лише три⁵²), новеля показує переживання батька, прибитого горем умирання його єдиної дочки. У творі такий витончений лексичний та синонімічний добір, що не можна знайти майже жодного зайвого слова. Все на місці, все підпорядковане викликати враження. Уривчасті прості речення, вигуки, запитальні й окличні форми їх, іноді дієприкметникові звороти, прикладки, — все це фонетичне й синтактичне багатство служить одній цілі — збудити співзвучність у читачевому серці переживання батька в жахливий момент смерті його дитини.

Новеля Михайла Коцюбинського "Цвіт яблуні" — цілком психологічна новеля. Батько, головний персонаж твору, крім того ще й письменник, мистець слова. У хвилини, коли душа зра-

⁴⁹) "Цвіт яблуні" М. Коцюбинського. "Життя й Революція", 1929, ч. 5, ст. 95.

⁵⁰) Гі де Мопассан. Твори у восьми томах. Том шостий. Видавництво "Дніпро", Київ, 1971, ст. 247.

⁵¹) Натуралістичний імпресіонізм Коцюбинський. Коцюбинський. Збірка статтів, 1931, ст. 102.

⁵²) Ненадків Євген. Icherzahlung у Коцюбинського. Загальне настановлення. Рання доба. Коцюбинський. Збірка статтів. За редакцією Ол. Дорошківича. Харків-Київ, 1931, стор. 154-190. До речі, літературознавець Євген Ненадків підкреслює, що всі три форми оповіді від першої особи "...першого періоду скупчені у другій його половині: "На крилах пісні" — 1895; "Посол від чорного царя" — 1897; "По людському" — 1900...", стор. 159.

Форма оповіді від першої особи у зрілому періоді творчості Михайла Коцюбинського, на думку Євгена Ненадківича, — довершена в дусі послідовного імпресіоналізму: "Стилістично — розцвіт психологізму, дозрілість імпресіоністичної манери Коцюбинського", стор. 163.

нена горем, його пам'ять, підсилена силою творчості, все те фіксує, все те записує:

"А моя пам'ять, той нерозлучний секретар мій, все записує: і цю безвладність тіла серед цвіту яблунь, і мій дивний настрій... Я знаю, нащо ти записуєш усе те, моя мучителько! Воно здасться тобі... колись... як матеріал..."⁵³).

Михайло Коцюбинський показав з усією силою свій талант так глибоко перевтілюватися в душевне життя персонажів, в даному разі в переживання батька у "Цвіті яблуні", що він, як письменник, за влучним висловом Івана Франка, у творі щезає зовсім і переносить себе в їх душу, заставляє нас бачити світ і людей своїми очима⁵⁴).

В кожній з наступних новел чи оповідань Коцюбинський з великою силою і хистом зрілого майстра змальовує душевні переживання своїх героїв, де він ніби сам, як письменник, але устами персонажа в етюді "Невідомий" каже: "я мені хочеться взяти перо, обмокнути у блакить неба, в шумливі води, в кров свого серця, і все списати, востаннє списати, що бачив, що почував". Цим пером, обмокнутим у "кров свого серця", Коцюбинський пише, що "бачив, що почував", коли дає нам такі прекрасні твори, як "На камені", "Цвіт яблуні", "Intermezzo", "Fata morgana", "Тіні забутих предків", "Сон", "На острові".

На думку Я. Махала, вже згадуваного чеського дослідника, "Коцюбинський виступає як цілком самобутній художник слова ще в оповіданнях "Під мінаретами", "В путях шайтана", "У грішний світ", "На камені", де вже зовнішня дія поступається перед детальними описами мінливих вражень, внутрішніх переживань і настроїв окремих осіб, які гармонійно поєднуються з описами навколишньої природи"⁵⁵).

М. Коцюбинський, як новеліст у зрілому періоді своєї творчості — це Коцюбинський, можна сказати, останнього дванадцятиріччя свого життя, Коцюбинський десь 1900 року, головню після появи "На камені", коли письменник цілком знайшов свій стиль — імпресіонізм.

Звичайно, важко провести чи, інакше кажучи, визначити межу, де закінчується Коцюбинський — реаліст, а де починається Коцюбинський — імпресіоніст, бо і в першому періоді дозрівання своєї творчості — періоді дозрівання від зверхнього змалювання образів життя до імпресіоністичного зазираючого оком мистця у внутрішню суть людського буття, кільчаться зерна прозирання в глибину людської душі, в куточки серця, так, як і в другому періоді творчості — періоді зрілості відчуються моменти змалювання (етнографізм у "Тінях забутих предків" чи натуралістичні образи базару у "Листі"), взяті давніше від українського реалізму.

Останнє, тобто реалістичні моменти, дарма, що вони підпорядковані його таки імпресіоністичному стилеві — домінуючій творчій манері, і дають привід підрадянським літературознавцям та мовознавцям, як П. Колесник, Н. Каленичен-

ко, М. Костенко, З. Коцюбинська-Єфименко та іншим, способом наголошування їх у творах, писати й силкуватися доводити, що Коцюбинський ледве не провісник "соціалістичного реалізму" — єдиного і панівного стилю в підрадянській літературі, що Коцюбинський — один "з найбільш видатних зачинателів соціалістичного реалізму на Україні"⁵⁶).

Тим часом М. Коцюбинський у другому періоді своєї творчості, хоч, видима річ, не рвав цілковито з реалістичною манерою і подекуди не цурався цього стилю, залишається імпресіоністом.

Увесь творчий вогонь зрілого періоду, повний палахкотіння як довколишнє життя впливає на душу, як серце сприймає дотики світу і, головне, як це подати образно, як змалювати, подібно, мов мистець-імпресіоніст пензлем, щоб враженнями зі свого серця зворушити серце читачеве, викликати в нього той самий настрій, що був під час творчого надхнення, творчих поривів і творчого зворушення.

Найосновніше в стилі Михайла Коцюбинського — це його особливий самобутній характер імпресіонізму. У нього, як ні в кого із сучасників, природно поєдналися два крайні полюси: народницький стиль, зображення душевних відруків простолюття, що пізніше було злито з вишуканим естетизмом самого зображення.

Імпресіонізм Михайла Коцюбинського — це гостра зосередженість, проникливість і заглибленість в дійсність через надзвичайно яскраві засоби зорового її збагнення.

Почасти імпресіонізм Михайла Коцюбинського можна виводити із класичної традиції. В цей спосіб письменник повертає своєму стилеві прикмети, властиві мистецтву, розвиненому класиками. Тим-то у творах Коцюбинського другого періоду, крім імпресіоністичності, помітна також романтика, риси символізму та, можна так сказати, "ідеального реалізму". Але все ж таки в письменника домінує і дуже сильно переважає струм імпресіоністичності — картинного передавання настроїв, вражень та відруків людської душі.

У психологічно-мистецькому освітленні письменник застосовує свою новознайдену манеру, подібно, як французькі малярі-імпресіоністи брали одну мить часу в особливому, найсуттєвішому зображенні. Так само й Михайло Коцюбинський, немов кидає промінь свого мистецького освітлення: найістотніший той, що виявляє чуттєві відрухи і вдачу людини — найсуттєвіші явності

⁵³) М. Коцюбинський. Твори. 1924, стор. 56.

⁵⁴) Старе й нове в сучасній українській літературі.

"Л.-Н. Вісник", 1904, ч. 2, стор. 65-84. (Переклад статті С. Русової з "Русской Мысли" з увагами Франка), стор. 82.

⁵⁵) Див. М. С. Грицютя. Михайло Коцюбинський у слов'янських літературах. Київ, 1964, ст. 74.

⁵⁶) Коцюбинська-Єфименко З., М. М. Коцюбинський. Мастерство писателя. 1955, ст. 229.

ГЕНІАЛЬНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОРТРЕТИСТ

До 150-ліття смерті Володимира Боровиковського.

Одним з найобдарованіших мистців-портретистів України й цілої Європи в кінці XVIII — першій чверті XIX століття був Володимир Боровиковський. Вся діяльність цього дивовижного майстра пензля була величним виявом українського творчого генія, що його наш нарід, не дивлячись на тяжкі обставини життя і втрату державності, і далі невпинно видавав.

Родом з поважної козацької родини на Полтавщині, син значкового товариша Луки Боровика з Миргороду, Володимир Боровиковський народився 4 серпня 1757 року в Миргороді. З дитинства полюбив він малювання і йому присвячував усе своє дозволя. В 1774 році він вступив у Миргородський полк і після відбуття військової служби оселився в Миргороді. Його батько Лука, дядько Олекса і брати Василь, Петро та Іван займалися малюванням ікон. Володимир також віддався своєму улюбленому з дитячих років зайняттю — малюванню. Він вчився іконопису в батька й дядька, малював ікони, а також портрети, близькі традиціям українського мистецтва часів Мазепи, розписував церкви, малював ікони в Миргороді й Кишиневі. Відомі його ікони Христа (1784) й Богоматері (1784 і друга 1787). На іконі Благовіщення зберігся його підпис — Боровик. Ці образи відзначались майже портретністю облич, що зближувало їх за стилем з українським народним портретом. Інший образ "Цар Давид" (1785) позначався реалістичною передачею тіла. В ці роки Боровиковський зробив теж багато розписів на Полтавщині.

Коли прийшла вістка, що цариця Катерина під

час своєї подорожі по новонабутих землях в 1787 році зупиниться в Миргороді, місцевий маршалок, поет Василь Капніст замовив Боровиковському кілька образів, які по їх виготовленню були розвішані в кімнатах будинку, де спиналась цариця. Вона була вражена мистецькою красою тих образів і захотіла зустрітися з мистцем та почала намовляти його їхати до Петербургу і там вдосконалити свій блискучий талант в Академії Мистецтв, де тоді перебував і творив славний ніжністю свого пензля мистець Йоган Баптист Лямпі.

Володимир, знаючи, що порада цариці рівнозначна наказові, змушений був погодитись і 27 грудня 1788 року прибув до Петербургу. У царській столиці його перейменували з Боровика на Боровиковського. Він почав учитись і вдосконалився під керівництвом свого земляка, видатного маляра-портретиста, українця з Києва Дмитра Левицького, неперевершеного свіжістю своїх фарб.

Спочатку писав Боровиковський ікони для приміських та сільських церков, але швидко став відомий іншими творами, серед яких були композиції на релігійні сюжети та мініатюри. Зокрема портрет Василя Капніста, написаний у 1790 або 1793 році йому надзвичайно вдався. Лагідний вираз обличчя, вишукана постава, сполучення синього плаща з зеленою рослинністю барвисті підкреслювали сентиментальний образ мелянхолійного поета.

У скорому часі Боровиковський висунувся серед інших мистців. З 1792 року він вчився у Лямпі і в 1795 році на рекомендацію свого вчителя одержав звання академіка.

З другої половини 90-х років у портретах Боровиковського яскраво виявляються риси сентименталізму. У протигагу урядовому шляхетському портретові він створює образи звичайних людей зі звичайними почуттями, далеких від суспільного згромадження. Ніжний оповитий серпанком кольорит образів, легкі прозорі тони створюють ліричний настрій, мелянхолійну замріяність. Визначне місце серед цих образів займає "Селянка Христина" (1795), він приваблює своїми ніжними кольорами, але надто ідеалізований і далекий від кріпацької дійсності.

З багатьох портретів цього часу зокрема славився великий портрет (на весь зріст) брата перського шаха, принца Муртаза Кулі-Хана, вигнаного з Персії і замешкалого в Петербурзі. Портрет цей написаний у 1796 році на замовлення Катерини — на тлі краєвиду з групою верш-

хвилини, де досягається просто музична поетика зображення.

Письменникова імпресіоністична вишуканість виявляється в такій тонкості психологічного прозирання і всіх душевних відрухів та всього того, що творить силу осайности барв самого зображення.

В дійсності має слушність Людмила Старицька-Черняхівська, коли пише: "Ще одним великим достоїнством, яким характеризує справжніх мистців, володіє Коцюбинський — своїм оригінальним стилем. Стиль Коцюбинського не тільки мистецький і витончений, але він має свій особливий характер, властивий лише йому, що характеризує його, як українського письменника"⁵⁷).

⁵⁷) М. М. Коцюбинський. "Киевская старина", 1906, кн. X, ст. 119.

ників. Більший примірник цього портрету зберігається в Ермітажі, менший — в Академії Мистецтв.

У перше десятиліття XIX століття в творах Боровиковського зростають героїчні класистичні впливи. Всі позитивні риси портретів, що їх творив Боровиковський, особливо виявились у портретах його земляків, а також людей, діяльність яких пов'язана з Україною.

У 1801 році він намалював портрет князя Олексія Куракіна, генерал-губернатора Лівобережної України, що йому кілька років пізніше присвятив свою оду Іван Котляревський. Портрет позначений яскравою характерністю, без ознак парадности, живописна манера виконання під впливом класицизму виступає як енергійна й чітка. Тими самими якостями позначений і портрет сестер Куракіна з 1802 року.

22 грудня 1802 року Боровиковський одержав звання радника Академії Мистецтв. Коли Дмитро Левицький почав старітись і втрачати зір, Боровиковський заступив його як найкращий портретист початку XIX століття.

Порівнюючи Левицького з Боровиковським, мистецтвознавець Олександр Бенуа слушно відзначив, що в обох них є багато спільного, але є і велика різниця. Левицький не має засвоєної манери і тому ліпші його портрети зовсім не подібні між собою, а Боровиковський виробив свій стиль від якого вже не відходив. Тому можна навіть припускати, що портрети пензля Боровиковського не є дуже подібні до зображуваних осіб, бо дуже схожі один на одного. Проте манера Боровиковського була чарівна, як пише Бенуа: "Кожний його твір дає величезну насолоду чудовою гамою сірозелених, білих, блякло-жовтих барв, що її він вишукав, і серед них з таким вийнятковим смаком умів покласти брудно-жовтий тон турецької шалі або ніжно-блакитний — єдвабного поясу. Краще всякого англійця розв'язував він найскладніші, здавалося б, неможливі зіставлення барв... Саме малювання Боровиковського, його пензель, його система накладання барв, коли і не посідали тієї невловимої тонкості та емальоватості, що за ліпших своїх часів посідав Левицький, то все ж самі по собі були чарівні... Коли порівняти малювання Боровиковського з сучасним йому західноєвропейським, то можна знайти хіба в англійців щось подібно чарівне; мало того: доведеться дати перевагу нашому майстрові, що стосується чисто технічної досконалості, перед такими майстрами як Рессель і, навіть, Генсборо. Але він, як і Левицький, уступав останньому власне в розгадці, в одухотворенню зображуваних осіб або і цілої своєї доби. Щодо цього Боровиковський уступав і Левицькому". Як Левицький більше, так Боровиковський менше несли в собі дещо з духа рококо.

У 1803 році Боровиковський малює портрет жінки канцлера за Катерини, українця Олександра Безбородька, з дітьми, позначений класичною чіткістю побудови.

Не залишає він праці й над творами релігійного малярства. В 1804-1812 роках, коли розма-

льовувано в середині Казанський собор у Петербурзі, Боровиковський створив образи "Благовіщення", "Євангелісти", "Константин і Єлена", "Великомучениця Катерина", "Антоній і Теодосій".

Рівночасно працює Боровиковський над творами світського живопису, малює портрет Якова Лобанова-Ростовського, нового лівобережного генерал-губернатора, що став на місце Куракіна, а в час війни з Наполеоном доручав Котляревському формувати на Полтавщині козацький полк. Портрет написано в 1806 році.

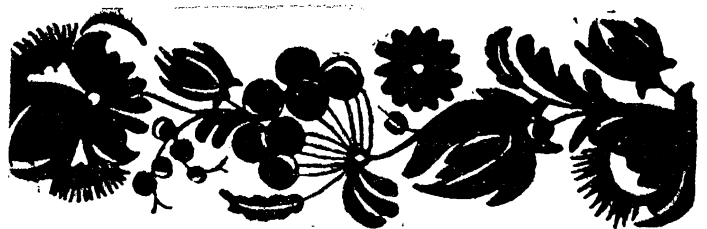
Малював Боровиковський також іконостас Покровської церкви в селі Романівці на Чернігівщині та в Могилеві, роблячи зворот до реалістичного трактування постатей релігійного мистецтва.

Високими якостями виконання позначився теж портрет земляка — Дмитра Трошинського (1819), що став у Петербурзі вельможею і міністром за часів Олександра І. На портреті виступила поруч з чарівним малюванням і урядова зосередженість міністра і пишна обстановка доби класицизму. Гарний також портрет Родзянко, молододі жінки в оригінальній невимушеній позі.

Залишив Боровиковський також низку побутових образів: "Зима", "Селянка", "Вахханка", "Катерина", сповнених природної краси і безпосередности.

Працюючи в дусі класицизму, він цілий час продовжував західно-європейські традиції в українському мистецтві, майстерно згідно зі своєю манерою зображував осіб, портрети яких малював, і чар жіночої краси. Виконав Боровиковський коло 160 портретів вельмож, царедворців, жінок і серед них багато українських типів. Він виховав чимало мистців, зокрема Олексія Венеціанова і Івана Бугаєвського-Благодарного.

Помер Боровиковський 18(6) квітня 1825 року. Хоч своїм талантом служив він чужому оточенню, але не забував своїх земляків, з любов'ю зображував їх і своїм видатним обдаруванням став славний на цілий європейський мистецький світ.

**КОЖНИЙ ОДУМІВЕЦЬ ПОВИНЕН ОБОВ'ЯЗКОВО
ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ "МОЛОДУ УКРАЇНУ"**

**ЧИ ВИ ВЖЕ ВИРІВНЯЛИ ЗАЛЕГЛУ ПЕРЕДПЛАТУ?
ЯКЩО НІ — ЗРОБІТЬ ЦЕ НЕГАЙНО!**

Євген СВЕРСТЮК

НА СВЯТО ЖІНКИ

*Щоби вам не судилась найтяжча судьба
Найстрашніша клятьба — полюбити раба.*

Іван Франко

Ніколи не була вона ні царівною, ні принцесою, жінка моєї землі.

Далеким раннім сном з напівлегенди пройшли образи нашої першої християнки княгині Ольги і не першої жалібної чайки-зигзиці Ярославни.

Тьмавим переказом здиміти владні постаті полонянки-султанши Насті Лісовської, жінок, що тримали перначі руками козацьких полковників і роботящої селянки Розумихи, що задавала тон придворним качкам в палацах своєї невістки цариці Єлисавети.

Була вона принцесою і випромінювала німб слави лише в царстві духа, коли творила свою пісню:

Я на гору круту крем'яную
Буду камінь важкий підіймать
І несучи вагу ту страшную,
Буду пісню веселу співать.

Зарання лиха історична доля поклала на неї важкий камінь і вимагала мужности на право жити. Під цією ношею вона разом з чоловіком створила, зберегла, як душу, передала дітям мову, пісню і пам'ять про чесний рід.

Рівність її з чоловіком з правіку була однією з великих українських національних традицій. В часи найважчого занепаду життя, в безпросвітних буднях вона навіть брала верх над чоловіком і свідомо несла головну моральну відповідальність за честь свого роду, а отже й за гідність свого народу.

Вільна від домогосподарських пут, змушена сама виховувати, а то й утримувати дітей, українська жінка була хранителем духовної стійкості і здоров'я, мови і пісні, традицій та звичаїв — більшою мірою, ніж чоловік, що носив на собі рани та болі поразки, чумакував, бурлакував та блукав по світу, наспівуючи:

Ой, високо сонечко зіходить,
А низенько заходить...

Біті шляхи йому заростали тернами, а доля стелила йому стежку на чужину...

Куди ти йдеш, не спитавшись?
На кого покинув
Батька, неньку старенькую,
Молоду дівчину?

Більш незалежна суспільно, вона була величнішою і духовно цільнішою. Від "Наталки Полтавки" і "Запорожця за Дунаєм" — до "Фата моргана" і "Довогою ціною" Коцюбинського —

скрізь світитиметься захват героїчною постаттю української жінки в негероїчні часи нашої історії, що готувала чоловікам долю перевертнів та "пропащої сили". Ця істина стала своєрідною концепцією багатьох творів нашої художньої літератури.

Суха і чорна від праці, бита, але не зламана долею, у Панаса Мирного вона виказує людям свого єдиного сина, коли той спивається до озвіріння й переступає закони моралі.

Вона висміює покручів, що пнуться в пани, і зневажає малодушних, що "у лакомстві нещасному" гублять своє обличчя. Зціпивши зуби, вона відвертається від хліба, якого не заробила: "Ми бідні, але чесні". Вона не бере жодної участі у самосуді рабів, спідлених від страху, — тільки голосить!

Давні греки і римляни символізували в образі жінки безоглядну силу левиці, що "всім своїм еством прагне до перемоги..."

Образ її юної, вродливої й одважної, революційна Франція поставила на барикадах, освятила як свій національний прапор і дала йому ім'я — воля.

Її велична постать перейшла на континент молоді Америки, яка над темними віками рабства й розбою високо піднесла статую свободи — в благій надії, що вона навчить людство дихати на повні груди...

І в той самий час наш найбільший поетичний геній виспівав сльозами її долю покритки, матері зганьбленої, і на барикадах нашого народного горя створив з неї образ України.

Ніде в світовій літературі нема такого трагічного образу, що під іменами Катерини, Оксани, Соби, Марини, Наймицьки, Сліпої, Відьми, Лілеї — підноситься, нарешті, до символу святої Богоматері Марії, що знесла найбільші страждання і — вже в чисто "українському стилі" — під титлом,

Сумуючи, у бур'яні
Умерла з голоду.

Судились їй незвичайні посмертні перетворення, коли її професійні лицеміри одягли в царську порфіру, а по суті ж —

Наплювали
На тебе, чистую, кати:
Розтлили, кроткую! А ти...
Мов золото в тому горнилі,
В людській душі возновились...

Жила й возновлялась вона у власних сльозах, у своїй пісні — тій, у яку заслухався Франко:

Слухаю, сестри, тих ваших пісень сумовитих,
Слухаю й скорбно міркую:

Скільки сердець тих розбитих, могил тих роз-
ритих,
Жалощів скільки неситих, сліз вийшло пролитих
На одну пісню таку?

Забудеться багато імен працівників пера, але ніколи історія нашої культури не забуде неписьменної подільської жінки Явдохи Сивак, що вік свій "прожила в біді, як камінь у воді", але зберегла у пам'яті і проспівала для запису (1008 народних пісень, розповіла сотні казок, приказок та прислів'їв. І веліла підписати ця семидесятирічна бабуся прізвищем Зуїха, бо під власним прізвищем могла записувати лише улюблені пісні...

Сотні імен таких жінок загубились у пам'яті і злились з іменами народу. Вони виспівали душу і влились у життя луною мелодії.

Зовсім не випадково цей народ дав найбільшу поетесу світу — Лесю Українку. Так і мало бути, що "на гору круту крем'яную" зійшли у нас три жінки — Леся Українка, Марія Заньковецька і Ольга Кобилянська — і стали біля вершинних явищ нашої культури символами народної шляхетності.

По революції на допомогу жінці прийшов технічний поступ. Стали змішуватись старі устрої. Закинувши вишивання, Олесь Кулик потай від "старосвітської" матері кинулась тікати на курси трактористів. За браком живої ідеї, дівчина ні з того, ні з сього підняла ідею емансипації... проти своєї матері! Ех, мабуть не треба було славити Олесю Кулик як трактористку: з неї могла б вийти ніжна мати і добра дружина тракториста. Все ж таки, соціалізм проголосив рівень не для того, щоб дівчата грубіли за чоловічою працею, а хлопці спрямовували та солодко оспівували їх трудовий подвиг...

"Жінка в колгоспі — велика сила". Цей нецеремонний афоризм великого циніка сформулював фактичний стан рівності жінки у ті роки. Рівність обернулася потворною гримасою проти неї, слабкої, виснаженої і обтяженої сім'єю.

Війна все списує. Вона закріпила жінку на найважчих роботах, зробила її вдовою і одинокою матір'ю —

Росли роки.
Росло твоє чекання.
Печаль смоктала радощі твої.
І над твоїм
Розстріляним коханням
Скажено глузували солов'ї.

(Василь Симоненко)

Нині найстрашніше слово про жінку — це слово статистики... Чоловікам все ж таки було не так: вмирати легше.

Зараз соціальна проблема розриву між містом і селом — на плечах жінки. Виявилось, що вона не тільки в колгоспі велика сила. Найважчі і найдешевші роботи в місті теж виконує ця сила. Копає рови. Асфальтує дороги. Вивозить за місто сніг. Носить цеглу. Будує місто, в якому не жи-

тимає. За вказівками, під керівництвом та наглядом чоловіка... На очах у прохожих чоловіків, що ніяково одвертаються... Знижують плечима... Стають і дивляться до всього звичними, байдужими очима євнухів...

Вона приходять до нас у місто у важкій роботі як тяжкий докір сумління і найтяжче прокляття за чийсь винув... Якщо ми не будемо соромитись за себе в такій ситуації, то чи взагалі ми зможемо коли-небудь соромитись?!

Хтось згадує старі слова — "лицарство", "честь", "шляхетність" — хіба можуть ці слова коли-небудь стосуватись чоловіка, який, насвистуючи, звик проходити повз жінок у важких роботах?

Хтось нагадує, що її покликання — материнство, народжування і виховання дітей. Але ж для того, щоб мати дітей, треба бути закоханою, щасливою і чарівною... А для того, щоб виховувати дітей, треба мати що передати їм у спадщину. Хіба може вона в тих умовах зберегти радісну усмішку, рідну мову, звичаї, традиції, що віками розвивались як вираз національного ества і обличчя народу?

На селі вона зараз чи не єдина моральна сила, що материнським інстинктом тримається якогось ладу в світі, де "чоловіка плоть" так здеморалізована пияцтвом і так зачужована найсучаснішою ідеєю "легкого хліба"...

Над її головою проходили і вкопувались зморшками на чолі (такими зморшками, що коли б вони хоч не передавались дітям, як батьківський "код" жури і безпорадності!) війни, революції, братовбивства, колективізація, голод, людоїдство, пожежі, окупації — і могили, могили, могили — без хрестів!

Над її хатою зі свистом і ревом проносився технічний поступ.

Але — Боже мій! Чому він десь несе людям легкість і достаток, а від неї везе хліб і дітей? Чому він говорить до неї чужою мовою — і зовсім не дивиться їй у вічі! Чому хліб перестав бути святим і наче втратив смак? Чому люди — малі й старі, не цілуються хоч раз на рік — на Великдень?

Трактором проторохтів повз її хату технічний поступ. Але вже люди не збираються вечорами погомоніти, порадитись і проспівати пісень. Заспівати її старої і вічно нової:

Візьми, мати, піску жменю,
Посій його на каменю,
І коли той пісок зійде,
Тоді син твій з війська прийде...

Вони напиваються ще зранку — раніше, ніж встигнуть заглянути один одному в вічі. Опиваються сини і внуки, п'ють і опускаються десь на заробітках дочки — і стають якимись чужими.

Виснажена болем утрат і працею, засушена самотністю, нині вона не йде за голосом любови до життя і мудрістю продовження роду... Вона замислилась над своїм природним покликанням

— і загадує нечувані питання: а чи варто народжувати для сучасного світу дітей... Одна-дві дитини на сім'ю — це формула вимирання народу...

Ще не отямившись від минулого, вона вже сьогоднішнім днем — у світі, над яким згущуються хмари перенаселення, а навколо спалахують зловісні блискавки і доноситься знайомий гуркіт грому.

Що зараз скажеш старими словами про рівність і право жінки? Вона має всі громадські права. Але ще більше обов'язків... І все ще снить вона ідеалом лицарського кохання, мужнього захисту, домашнього достатку і затишку. Новому мінливому світові розхитаних норм вона нав'язує незмінну умову: старе питання про порядність і стару серенаду про вірність.

Я слова розгубив по дорогах чужих,
Що скажу тобі, рідна дорого?

(М. Рильський)

Наші поети не оспівують її вроди, а важко сповідаються перед нею.

На кілька років стала нашим сентиментальним гімном "Пісня про рушничок". І не випадково: невизначні слова і жаліслива мелодія цієї пісні служила нам виразом комплексу вини перед десь далекою, десь забутою матір'ю... Невідомо для чого вона "води́ла мене у поля край села"; зате добре відомо, як вона безпорадно заламувала руки і, скорившись долі, проводжала в Богзна яку "далеку дорогу". І всім нам, незалежно від рангів і чинів, хотілось в інтимному затишку спогадів виплакати свою підсвідому вину і тугу за цією єдиною вірною материнською любов'ю, що ніколи не питала, за що нас любити...

Так, у світі усталеної байдужості і ненависти, у світі вкоріненого недовір'я і підозр вона залишалась єдиною, як Сонце. Неважко було її оцінити...

Але як важко було перебудувати життя так, щоб в найбільші свої хвилини ходити за порадою саме до неї і, не криючись, шанувати її — не словами, а синівською любов'ю і вірністю. Щоб з поточної ієрархії цінностей піднести її з самого долу і поставити над усіма дорадчими — так як поставила вона своїх дітей над усіма вартостями.

"Білими губами упівголос буду вам казати за себе. Я ішов від мами у біленькій сорочці, сам білий. З білої сорочки сміялись. Кривдили мене і ранили. І я ходив тихенько, як білий кіт". (В. Стефаник).

Якими все ж таки ми повертаємося до неї, що пустила нас у білій сорочці, і стаємо перед її обличчям і перед власним дитинством?

(Стаття написана 1969 року. Подана повністю).

"Широке море України"
"Смолоскип" 1972.

Валентина ЮРЧЕНКО

КОЗАЧКА

Наталочці.

Ну і день! Віхолить завірюха,
Увихається з вітром у твіст,
Наставляє розкошлані вуха,
Наслухає квиління і свист.

А мені тепло так, як у хаті,
Не боюся вітрів-завірюх,
Бо у мене новий, волохатий,
Срібно-лисячий мій капелюх.

Тільки тато щось, видно, не в дусі,
Шорстко глянувши згори і до ніг:
"Ти у лисячій тім капелюсі
Наче дикий якийсь печеніг".

Звеселити б, розраяти тата,
Бо інакше здається мені, —
Що козачка я сміла й завзята
На гнідому, баскому коні.

1963.

АНТОЛОГІЯ ПОЕЗІЇ

Повіdomляємо, що цього року СУСК плянує видати антологію поезії українсько-канадських молодих поетів.

Мета антології — показати сучасну тематику й сучасні зацікавлення молодих поетів у Канаді. Приймаємо поезії українською, англійською та французькою мовами.

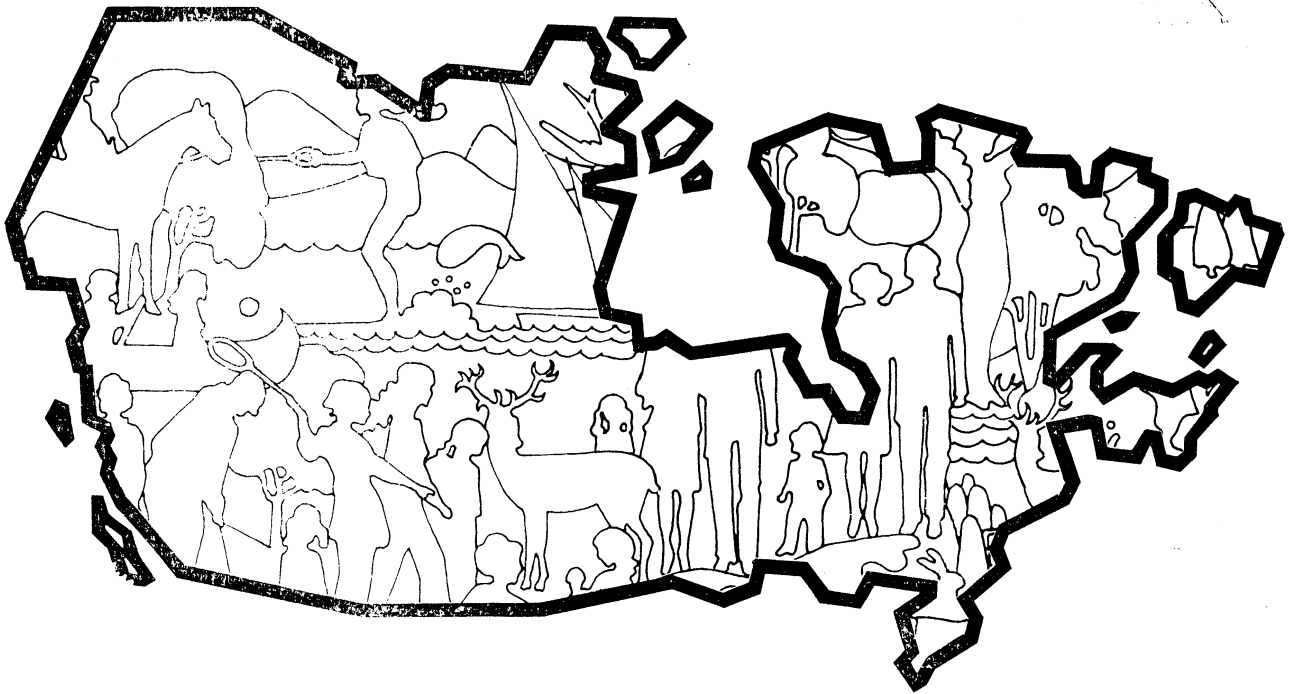
Закликаємо відомих поетів, а також тих, які ще не видавали своїх поезій, присилати свої твори до:

POETRY ANTHOLOGY
с/о Lada Hirna,
191 Lippincott St.,
Toronto, Ontario M5S 2P3.
Tel.: 921-3602.

Також приймаємо малюнки молодих малярів для поміщення в антології. Просимо присилати чорно-білі знімки або діапозитиви з малюнків чи інших видів мистецтва на вище згадану адресу.

Селекційний Комітет вибиратиме найліпші поезії та малюнки

Відвідайте свою країну, пізнайте її ще цього року

Ваша країна чекає, щоб ви познайомилися з нею. Спокійні озера і великі ріки, незаймані ліси й піднебесні гори, модерні міста, що віддзеркалюють вітальність зростаючої нації, тихі сумирні міста й села, де життя пливе не надто швидко. Вберіть у себе її культурні нашарування, її різні традиції, її історію! Де б ви не були, будете дома.

Вас привітають сердечні, приязні люди в кожному кутку нашої неозорної країни.

Подорожні агенції і бюро допоможуть вам накреслити плян вашої власної поїздки в невідоме, порадять, які куточки вашого краю варто побачити, де, близько чи далеко від вас, зупинитися. Запитайте, як найкраще й найдешевше подорожувати, якими турами чи плянованими згори мандрівками.

Canada

Canadian Government
Office of Tourism

Office de tourisme
du Canada

**Канадський Уряд,
Бюро туристики.**

Цікава й вартісна публікація

СЕРЦЕ

Стюардесі Софійці Т.

Виданням Українського Католицького Університету ім. Св. Климента Папи, в серії праць Греко-Католицької Богословської Академії в Римі (том XXXVII-XXXIX) цього року вийшла в світ велика, 631-сторінкова публікація під назвою *Іоаникій Галятовський і його "Ключ Разумній"*. Книжка складається з двох частин: великої понад стосторінкової монографії про Галятовського, його добу та його творчість (передовсім про його "Ключ Разуменія", що займає 512 сторінок. Автором монографії, як і редактором цілого тому, є голова славистичного департаменту Оттавського університету, проф. д-р Константин Біда, і ця праця, як свідчить підзаголовок на її титульній сторінці, є першою із запланованих видань у серії пам'яток української літератури й мови XVII ст.

Іоаникій Галятовський — відома особистість у релігійному житті України в другій половині XVII ст., вихованець, а згодом ректор Києво-Могилянської Колегії, письменник і проповідник, один час — ігумен Чернігівського Єлецького монастиря, згодом єпископ і архієпископ — залишив по собі чималу літературну спадщину в ділянці богословія. Крім найбільшої його праці, "Ключа Разуменія", Галятовський видав збірку проповідей, що включала також першу в Україні гомілетичну працю "Наука або способ зложення казаня", "Скарбницю потребную і пожитечную всему світу", "Бесіду Білоцерківську", "Месію Правдивого", "Фундаменту", "Лебедя", "Софію-Мудрість", "Небо нове" та інші твори, часто полемічного характеру, що друкувалися також і польською мовою. Один з найбільше освічених людей свого часу, Іоаникій Галятовський, що помер 1688 року, залишив надзвичайні зразки проповідницько-ораторської, бароккової літератури тих часів, яка, як з жalem стверджує у вступі до своєї праці д-р Біда, "залишається, зокрема в останніх десятиліттях, поза увагою українських досліджень". Причиною цього у якійсь мірі є, мабуть, те, що будучи схолястом Галятовський "старався у своїх писаннях ніколи не виходити поза релігійну тематику і держався якось здалека від сучасних реальних питань свого народу. Вони у нього пульсували, пробиваючись злегка на поверхню, вони навіть були стимулом у його творчості, але він старався не давати їм видного місця у своїх творах. Тому можна дійсно говорити тільки про "відгомін сучасності" у його творчості". Показове під цим оглядом те, що академік С. Єфремов, по-своєму блискучий, але й дещо односторонній у своїх в основному соціологічних оцінках явищ української літератури, у своїй двомовній "Історії українського письменства" збуває Галятовського кількома незначними реченнями, як "схоляста". Значно більше уваги уділили творчості Галятовського М. Сумцов, В. Перетц, М. Петров, О. Огоновський, В. Сімович, М. Марковський, Д. Чижевський, а особливо Ів.

*Фіялковий, замріяний крокус
Ніжні парості пружить і в них —
Стюардесу свою карооку
Бачить мати в тривогах нічних.*

*Гуркіт в небі зашморгує петлі,
Тихий сон із очей зганя,
І думки — безпорадні нетлі
Б'ються в шиби ясного дня.*

*А коли срібний птах загуркоче
В неозорі, захмарені світи, —
У молитві палкій зашепоче:
"...Збережи, поверни, захисти"...*

*Та ось чути дрібушечки-кроки,
Милий усміх весняно цвіте,
На порозі — струнка, кароока:
"Турбувалась, мамусю? Пусте!"*

*Не зібгати турбот, не здушити,
Серце матері — святощів храм.
Хто ж би їм наказав — скам'яніти
Материнським бентежним серцям?*

1966.

Огієнко, який присвятив Галятовському низку окремих праць.

Праця д-ра К. Біди написана цікаво, з використанням багатьох тепер мало доступних джерел, які він старанно віднотовує в індексі "Література предмету", гарно видана і сумлінно відредагована. Є в ній також чимало нового, досі ніде не друкваного. Фотостатична частина книжки, самий "Ключ Разуменія", дає виразну уяву про характер мови 17 ст., її стиль, фігурні звороти. а також і про графічне оформлення книжок у ті віддалені від нас часи.

"Видання тексту "Ключа Разуменія", — пише у вступній нотатці до книги д-р Біда, — подиктоване великою потребою присвятити більше уваги українській літературі XVII ст." Воно "дозволить дослідникам точніше зайнятися такими питаннями, які стосуються жанру української ораторської літератури середньої доби, мови, стилю і світогляду автора "Ключа Разуменія", визначного представника української бароккової літератури. Це видання дозволить також студентам української літератури розглянути ряд інших питань у ділянці нашої літератури і культури".

Зовсім слушно.

Б. ОЛЕКСАНДРІВ

Ювілейна Зустріч Одумівців

США Й КАНАДИ

ПРИСВЯЧЕНА 25-ЛІТТЮ ОДУМ-У

відбудеться 29, 30 і 31 серпня 1975 р. в Торонто

ПРОГРАМА ЗУСТРІЧІ:

П'ЯТНИЦЯ 29-го СЕРПНЯ:

ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ

ОДУМІВСЬКИХ МИСТЕЦЬКИХ ГРУП США І КАНАДИ—8-а год. веч.

СУБОТА 30-го СЕРПНЯ:

МІЖФІЛІАЛЬНІ СПОРТОВІ ЗМАГАННЯ

З ВІДБИВАНКИ ТА ЛЕГКОЇ АТЛЕТИКИ

ПАНЕЛЬ НА ТЕМУ: ДИСИДЕНТСЬКИЙ РУХ В УКРАЇНІ

БЕНКЕТ І ЗАБАВА

6-та година вечора в Constellation Hotel при 900 Dixon Rd.

НЕДІЛЯ 31-го СЕРПНЯ:

О 10-ій годині ранку ПОЛЬОВА СЛУЖБА БОЖА на оселі "КИЇВ".

ОБІД. — ДЕФІЛЯДА ОДУМІВСЬКИХ ВІДДІЛІВ. — КОНЦЕРТ. —

ФІНАЛЬНІ СПОРТОВІ ЗМАГАННЯ. — ВАТРА.

ЮВІЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ

Борис ЯНЧУК

Микола ЗЕРОВ

3 першого погляду

1

Вона стояла біля вікна. Стискала в руках жовтий прапорець і зітхала. За темним склом пробігали ялини. Поблискували колійні ліхтарі. "І чому він не спить?" На тлі чорної шибки застиг чоловічий профіль. В такт колесам злегка погойдувався.

На столику — товста книга. Він лагідно гладить її сторінки довгими пальцями. Йй хочеться підійти до нього, заговорити. Нишком зиркнула у дзеркальце. Ні, вона не підійде до нього першою...

Ожив профіль на темному склі. Хлопець згорнув книгу, дістав цигарки. Хвильку щось зосереджено думав. Черкнув сірником і повільно-повільно попрямував у тамбур. За ним поплив блакитний димок.

"Хай би вже тут палив". Швидко підійшла до його столика. Доторкнулася пальцями до книжки. Якась дивна. Наче альбом для фотокарток. Без літер. І тепла. Відсахнулася немов обпеклась.

2

— Чого ви не спите? — запитала помітивши, як він пильно розглядав її. Це трохи дратувало. Здавалося, що він посміхається. А чого?

— Закінчив університет, — наче й не чув її запитання. — Працювати їду. Страшнуvато...

— Добрих людей скрізь багато, та чомусь все красивих шукають, — несподівано мовила, подумавши про свій веснянкуватий, кирпатенький ніс.

— Хто як, — посміхнувся хлопець.

Потяг зупинився на великій станції. Пероном сновигали люди. З динаміка квапливий жіночий голос гукав на посадку.

Дівчина зійшла на вузеньку платформу. За нею поспішали пасажери. Лише він залишився біля вікна. Помахала йому рукою. Стояв непорушно і вдивлявся в ранкову синяву, на купи рожевих хмар у небі. "Гордує, — ображено зітхнула й одвернулася. — Думає, як університет закінчив... Я б, здається, все віддала, коли б на мене хтось так..."

3

Довірлива й добра вона вірила, що люди закохуються швидко, хоча б ось так, у вагоні, з першого погляду.

Стукотіли колеса.

Вона сиділа у службовому купе і підписувала фотокартку. Сховала у кишеню. Вийшла. Його не було. Тремтячою рукою розгорнула книжку й поклатла фотокартку між сторінками.

У ТРАВНІ

Емаль Дніпра, сліпучо-синій сплав,
Газон алей і голе жовтоглиння.
І в поводі прозорого проміння
Зелені луки — як розлогий став.

Ніколи так жадібно не вбирав
Я красоту весняного одіння.
Пісок обмілин, жовтобоке ріння,
Брунатні лози і смарагди трав.

Крізь цеглу й брук пульсує кров зелена
Земних ростин, і листя чорноклена
Кривавиться у світлі ліхтарів.

І між камінних мурів за штахетом
Округлих яблунь темний куц процвів
Таким живим розпадистим букетом.

12. III. 1933

— Незабаром ваша станція, — тихо сказала, коли він зайшов у купе.

— Це ви?... Дякую.

Узяв книгу й поклав у маленьку валізу, що лежала на полиці.

"Добре, що не натрапив, — стривожено забилося серце. — Для чого я це зробила?"

— Отже, на роботу?

— На роботу.

— Мав їхати ще один товариш, але... життя складне, залишився у Києві...

Хлопець посміхнувся. Дістав цигарки і вперше за всю дорогу не вийшов палити у тамбур.

За вікном розцвітав бузковий ранок. Потяг зупинився на малесенькій станції. Він неквапливо зійшов на перон.

— До побачення, молода й красива!

Його усмішка здалася саркастичною.

До нього підбіг білсбородий дідуган з батогом за халявою.

— Це ви до нас учителювати?

— Я.

— Тпр-р-ру, стара! Чекай, синку. Синок?... Ти куди, синку?!... — жажнувся, глянувши в очі.

Юнак голосно засміявся.

— Звичний...

Дід узяв його під руку й повів до воза.

Йй стало страшно. Немов щось обірвалось усе-редині.

"Сліпий!..."

Угорі гасли останні зорі. Пахло зеленню.

А потяг уже набирав швидкості.

"Україна" 1961

Світлана КУЗЬМЕНКО

НЕЗАБУТНЄ МІСТО

(З приготованої до друку книжки гумористичних та негумористичних розповідей "Ново-талалаєвські рефлексії", або "Розповіді інспектора народніх шкіл в діяспорі").

У одній з наймальовничіших частин південної Каліфорнії розкинулося місто Нова Талалаєвка. Ніхто з його мешканців не знав точної дати, коли воно заснувалося, але припускали, що цю назву запропонував хтось, кого доля закинула далеко поза межі рідної місцевості і він, якщо сам і не походив з оригінальної Талалаєвки, то напевно його в'язали з нею якісь незабутньо-приємні спомини.

Уздовж, упоперек та по діагоналях міста бігли більші й менші вулиці, вулички та провулки з назвами, привезеними мешканцями з їхніх рідних околиць. Так само з'являлися тут назви шкіл, підприємств, організацій, об'єднань і товариств, які охоплювали майже всі галузі місцевого життя, що існують у кожному непересічному місті.

Тут були різного роду і калібру партійні, мистецькі та освітні організації, об'єднання, спілки та стоваришення, діяльність яких доповнювалася приватними зібраннями з приводу найрізноманітніших нагод, як днів народжень, хрестин, іменин, ювілеїв та похоронів.

Хоч теоретично ці події і належали до okazji родинного значення, фактично ж вони завжди набирали громадського кольориту завдяки своїй масовості та дискусіям, що на них відбувалися, бо дискутувалися не тільки речі, які стосувалися родинних зацікавлень, але й багато ширшого засягу. Прийняття з приводу цих нагод влаштовувалися в готелях, народніх і церковних залах та приватних хатах, у залежності від важливості становища, яке займав винуватець події чи її організатори в громаді, або від фінансових спроможностей кожного.

Нова Талалаєвка була одним з найпатріотичніших міст, яке мені довелося бачити на своєму віку.

Кожний причетний до обраного собі товариства, спілки чи об'єднання завжди був щиро переконаний не лише у важливості свого товариства, але і в його значній перевазі над всіми іншими, хоч би й здавалося, дивлячись об'єктивно вони були подібні між собою, як близнята.

Переважно товариства мали свої символи, якими члени дуже гордилися й пишалися, бо вони репрезентували у зовнішньому світі їхні пориви й цілі. На членських посвідках організацій ново-талалаєвчан красувалися голуби, стріли, шаблі, квіти, дерева, орли, Пегаси та багато інших знаків, якими прикрашалися афіші про надходячі імпрези; альманахи, календарі, спомини, ювілейні та інші книги, у яких старанно занотовувалася ново-талалаєвська історія для майбутніх поколінь.

Для тих, що з якихось причин не були спроможні розібратися у ново-талалаєвських аббревіатурах, назвах та символах чи їх відношенню одне до одного, у місті, виключно для цієї цілі, існувало інформаційне бюро.

Наприклад, щоб найкраще окреслити пориви своїх членів до вершин мистецтва, товариство "Кошик" обрало собі за символ Пегаса. Коли знаходився хтось, хто не розумів поєднання кошика з Пегасом, він, звичайно, телефонував до інформаційного бюро і запитував, чому до назви "кошик" не взято за символ кошика, чи не названо товариство одноіменною з символом назвою, тобто Пегасом, або як правильно пояснити зв'язок цієї комбінації з товариством.

Інформаційне бюро, заглянувши у свої записки, інформувало зацікавлених цією справою, що таку комбінацію, колись, ще у давнину, придумали для свого товариства, згідно історичних записок міста, авторитетні люди, а ця обставина, виключає над цим питанням не тільки дискусію, але й будьякі роздуми. Щоб надати своєму новозаснованому товариству спонтанної автритетности, його організатори запозичили цю історичну комбінацію для нього, єдине, щоб її дещо оосучаснити, змінили образ символу — зі старого гумористичного Пегаса на нового, серйозного, тобто справжнього, про якого радили пошукати докладну довідку в кожній енциклопедії, а коротко вони могли тільки сказати, що Пегас уважається у літературі символом поетичного натхнення. Тому, що товариство поставило своєю ціллю поєднати старе мистецтво з новим, воно по своїй натурі являється консервативно-прогресивним, тобто, згідно сучасних понять, поступовим. Не треба було, звичайно, дивуватися, що добра частина ново-талалаєвчан носила у своїх кишенях членські виказки з Пегасами.

Але в цю гру, можливо, входили ще й інші чинники. Бо треба відмітити, що ново-талалаєвчани відрізнялися від мешканців усіх інших мені знаних міст своєю романтичністю, сентиментальністю, ліричністю, драматичністю, поетичністю та іншими мистецькими нахилами.

Рідко хто не писав тут віршів. Якщо ж таке траплялося — це було майже певною ознакою, що такий талалаєвчанин всеціло зайнятий малярством, скульптурою, ганчарством, співом, драмою, або пише романи, повісті, п'єси чи спомини. А якщо ж у нього зацікавлення і до цих справ відсутнє — тоді він майже напевно був політиком, якому політична діяльність зовсім не залишала часу на будь-що інше. Але ново-талалаєвський політик всеодно був особливим, не подібним на всіх іншемісцевих, бо він майже обов'яз-

Андрій ВЕРИГА
"Словомет"

Приємні спомини

Описати подорож не так легко. Докладніші інформації та цікавий матеріал подають майже всі екскурсійні довідники. Одного тільки не можна знайти на їхніх сторінках: нарису про людські взаємовідносини. А туристам корисно краще приглянутись до стилю і способу життя інших народів і не тільки для того, щоб критикувати їх, але при нагоді може дещо скористати й для себе. Треба також відкинути хибну думку, що цілий західний світ дістав властиві йому риси у наслідок технологічного розвитку за останні 20 чи 30 років. Найкраще можна побачити різниці життєвого стилю, коли є нагода порівняти спосіб життя таких країн як Іспанія або Аргентина з нашим північно-американським континентом. Коли порівнюємо, то звичайно узагальнюємо, але винятки бувають всюди, і про це варто пам'ятати. Особи, виховані в північно-американському дусі, тяжко уявити чи повірити, що поза межами наших багатих земель існують бідніші країни, але часом з більш приємними й культурнішими взаємовідносинами. Розглядаючи історію вище згаданих двох держав, легко дійти до переконання, що політичний та економічний хаос там є звичайним явищем, а не винятком щоденного життя-буття. Не можна заперечувати добробуту та необмежених можливостей на цьому континенті, але за це нам бракує певних людських цінностей. Увечорі, коли вулиці наших міст порожніють, бо в цю пору після праці люди вигідно влаштовуються перед телевізором, головні артерії Мадриду чи Буенос-Айресу оживають, починається рух людей і авт. Кав'ярні та ресторани наповнені жвавими відвідувачами. Тоді процвітає мистецтво і штука живого слова, і хоч життєві умови цих народів ча-

сом прикрі, але у них живе непогамований оптимізм і віра в майбутнє. Люди сходяться, жартують, розважаються і не переймаються до пересяди турботами фінансового чи емоційного, а навіть і політичного характеру.

Чим можна пояснити цю відмінність? Ця настанова до життя виявляється навіть серед українців, що поселились у цих країнах. Ми живемо під англо-саксонським впливом, тому зовсім природно, що молоде покоління українців у Канаді й Америці засвоїло собі звичаї англomовного світу. У цьому суспільстві головні вартості базовані на принципах пильності в праці, особистого добробуту та обожнювання індивідуальних свобод. Це і є підставою економічного й політичного порядку, але чомусь такі засади придушують розвиток гуманності й теплих людських відносин. Під цим оглядом наші характерні риси є протилежними для еспанського світу.

У гонитві за добробутом й різними соціальними забезпеченнями ми забуваємо про культивування товариського життя. Не стає в нас часу на відпруження від американського життєвого темпу і, мабуть, улькуси більш поширені тут, ніж на південного-американському континенті. Замало цікавить нас щастя чи нещастя наших сусідів, які можуть жити поруч, але між собою зовсім не знатися.

Це мої спостереження з одної такої подорожі до Іспанії в 1974 р., а до Аргентини в 1972 році. Про те, які міста я відвідав, чи які галерії я бачив і всякі інші дива, хіба напишу іншим разом під заголовком "що найцікавіше". Але це будуть вже тільки сухі факти.

ково був якщо не романтичним політиком, то політиком-романтиком.

Багато визначних людей вийшло з Нової Талалаєвки, чим ново-талалаєвчани надзвичайно гордились і гідно їх вшановували. Коли їхні вихідці досягали в світі своєї слави — їм влаштовували ювілеї та зустрічі, а по їх смерті відбувалися в їх пам'ять урочисті збори, які тут називали академіями, а тих, які пильно їх відвідували — академіками.

Але нехай лишень хтось, хто тут народився та, як то було тут прийнято казати, опірівся, дихав ново-талалаєвським повітрям, був пещений тутешнім ново-талалаєвським сонцем, спробує, вийшовши у широкий світ і ставши знаменитим, не признаватися до місця свого походження

— тоді гнівом пашітимуть обличчя ново-талалаєвчан і осуд такому негідному буде завжди у них на устах. Але хто ж міг би посуджувати їх за це?

— Коли обов'язки інспектора народних шкіл у діаспорі приводили мене до Нової Талалаєвки, я завжди з жалем покидав її, і мені здавалося, що кожного разу я забирав з собою її частку, залишаючи їй узаміну частку себе і, мабуть, тому завжди мрію про те, щоб там поселитися, коли вийду на пенсію, — сказав мені мій добрий приятель у хвилину свого розчуття.

Він розповідав мені про Нову Талалаєвку при кожній нагоді, і я подаю його розповіді, ведені від його особи, так як мені доводилося їх чути.

Розмова на організаційні теми

Вступ

Об'єднання Української Демократичної Молоді постало 25 років тому, бо цього вимагали обставини української еміграції після 2-ої світової війни. Треба було дати можливість вільно висловлювати думки тим людям з України, які, переживши страшну російсько-большевицьку окупацію України, не могли погодитися з політичними вузькими поглядами виходців з інших теренів дорогої нам всім України.

Політичні та громадські прихильники українців, виходців з центральних земель вважали потрібним створення об'єднуючої організації згаданих українців. Так постало СУЖЕРО, що розв'язувало ряд проблем пов'язаних з людьми середнього й старшого віку, а постанови ОДУМ-у давало відповідь на питання: "а що далі?"

Тепер трудно собі уявити, яка б велика прогалина була у нашому суспільно-політичному житті, коли б не було ОДУМ-у.

Якщо порівняти ОДУМ з іншими молодечими організаціями, то його можна розглядати, що це самі батьки створили його для дітей, щоб передати їм національно-культурні цінності й продовжувати боротьбу за визволення України. Це так, але крім того молодь народжена поза межами України, хоч і залишається українською, але є під впливом нових умов, законів іншої землі, інших національних і культурних явищ. Ця молодь думає дещо відмінно від батьків. Вона потребує своєї власної організації, й тому на ОДУМ треба ще дивитися як на організаційну форму себевіднайдення у суспільному житті молоді, яка родилася тут.

Вартість і сила ОДУМ-у полягає в трьох основних чинниках: закріплення віри в ідею України; створення притягаючих форм плекання цієї ідеї; уміння дати членам ОДУМ-у особисте задоволення в рамках організації, щоб зв'язок і продовження українського буття на еміграції були постійними.

Деякі дефініції й статутіві справи

ОДУМ — це молодеча організація дійсними членами якої є особи віком до 35 років. Тут поняття молоді, очевидно, поширене й тому устрій і організаційна програма ОДУМ-у поділена на дві частини: юних і дійсних членів.

ОДУМ об'єднує українську демократично-думаючу молодь, вільну від впливу скрайніх політичних або конфесійних поглядів.

ОДУМ зберігає, наслідує і розвиває патріотичний чин демократичної молоді України, зокрема Спілки Визволення України й Спілки Української Молоді — дбає про підвищення особистого рівня культури й освіти своїх членів, ви-

магає чесности і зразкової поведінки, дбає про обізнання і збереження історичної правди й розвиток культури України. Це тільки кілька уступів з уставу ОДУМ-у.

ОДУМ тримає зв'язок з іншими молодечими організаціями, як українськими так й іншоноціональними.

Хоч ОДУМ є непартійна й неконфесійна організація, але члени її близькі ідеологічно до середовища Української Революційно-Демократичної Партії, і більшість з них православні.

Духові цінності й моральні джерела

Основні джерела моральних цінностей ОДУМ-у — це Бог, Україна, Людина. Її основоположники, а головне Іван Павлович Багрянний, те люди, які знаючи корінь лиха большевицької системи в Україні, зуміли зберегти свою й національну душу й вийшовши поза межі поневоленої України, продовжують боротьбу за національне визволення її.

Невичерпним джерелом моральних цінностей ОДУМ-у є велика історія і культура України, всі її великі борці за її волю і самобутність української культури, мільйони замордованих російськими окупантами селян, робітників і трудової інтелігенції за часу колективізації, масових КГБ-івських мордів, й ті сучасні непохитні борці, які ціною особистого здоров'я й життя продовжують на Україні боротьбу за права людини й нації.

Джерелом моральних цінностей одумівця є також передана їм батьками віра в слушність ідеї України і свідомість, що українці належать до культурної нації, яка дала свій вклад в загальну культуру людства.

Огляд проробленої праці

У цьому розділі я повинен би дати слово співучасникам розвитку ОДУМ-у, її цінним провідним діячам, які віддано працювали довгі роки.

За 25 років свого існування ОДУМ виростив сотки добрих українців, які одночасно є добрими громадянами країн свого народження або побуту. Їм ОДУМ дав і дає фізичне виховання, знання української мови, історії, літератури, музики, танців, народного мистецтва. Організуючи хори, танцювальні групи, літні табори та інше, ОДУМ збагатив духовно вже одне українське покоління на еміграції і виявив себе рівнорядним з іншими молодечими організаціями. З рядів ОДУМ-у вийшло чимало громадян різних фахів та носіїв української культури й культури вселюдської.

Участь у різних маніфестаціях, вічах, виданнях книг, які подають правду про Україну, участь членів ОДУМ-у в комітетах боротьби за права людини, зокрема Валентина Мороза — це кіль-

ка згадок з широкої діяльності цієї молодечої організації поза межами України.

Деякі завваги про недотягнення

ОДУМ, при якому гуртуються люди з добрим знанням української мови, повинні б звернути більше уваги в своїй програмовій діяльності на вивчення й збереження української мови. З жалем треба зазначити, що одумівці поза організаційною працею розмовляють між собою чужою мовою. Це дещо принижує культурний рівень одумівців. Фізичне виховання і здоровий розвиток молоді людини вимагає стримання від курення і вживання алкоголю. Про це повинні дбати старші одумівці й батьки і завжди бути добрим прикладом для молоді.

Треба зазначити також, що ОДУМ, на жаль, не спромігся втримати при українських організованих клітинах велике число своїх колишніх членів, не подбав про створення клубів для своїх дорослих членів. Створення професійних клубів колишніх членів ОДУМ-у сприяло б збереженню членства і росту організації.

Переоцінка вартостей

Коли подумати, що сьогодні в рядах юного ОДУМ-у є тільки народжені в країнах побуту їхніх батьків, а не в Україні, то постає питання чи передбачено це при заснованні організації. Заходить потреба узгодити в душі молоді людини почуття національне з почуттям пов'язання з країною народження. Якщо провідники ОДУМ-у зможуть узгодити ці почуття молодих людей з дещо відмінним думанням, то організація буде їм ще довго близькою.

Скриті політичні сили світу у різних країнах, зокрема демократичних, посилено працюють над моральним розкладом молоді, в тому числі української. Це новоутворений фронт після Другої світової війни. Кожна морально звихнута молода людина — це втрата для ОДУМ-у і цілої нації.

Тверда дисципліна помагає зберігати молодь при організації. Нарікати на недоліки молоді — неприємно, але й потурати їй не можна. Наша українська розгойданість часто шкодить демократії, прихильниками якої ми є.

Запевнення росту організації ОДУМ

Оточення, серед якого живе й діє ОДУМ, має великий вплив на організацію. Участь одумівських виховних сил у праці українських шкіл і курсів, це одна з можливостей залучення нових членів.

Церква гуртує біля себе велике число наших громадян: постійна участь одумівців у церковному житті корисна також цілій організації.

Повторні дискусійні гутірки на тему різних поточних питань, дають можливість для вияву

нових думок й ініціативи — так потрібних чинників для росту організації.

Перевишкільні семінари для активних одумівців — це ще одна з передумов росту організації.

Огляд організаційних можливостей

Наші співгромадяни переважно виходці державних націй. Вони привикли до дисципліни, високого рівня імпрез. Це бачить наша молодь і робить свої порівняльні висновки. В цьому напрямі можна б зробити поліпшення, якщо б мати відповідну платну людину, від якої можна більше вимагати.

Прикрашення існуючих домівок ОДУМ-у, набуття нових модерних приміщень, створення кращих умов для занять і плекання спорту — це важливі матеріальні умовини, які помагають в праці вишкільно-культурній й організаційній.

Піднесення рівня виховних таборів, збагачення їх програм, уведення семінарів для збагачення знання молодих виховників — це кілька основних думок, що показують в якому напрямі можна розвинути організаційну працю. Для всього треба кадрів, а кадри треба виховувати.

Треба завжди думати про добре оформлення імпрез, бо не всі чують, що відбувається на імпрезах, але всі бачуть, що гарно й добре виглядає, а що ні.

Є колишні або теперішні члени ОДУМ-у, які з різних причин неактивні. Але їх принагідно цікавить праця ОДУМ-у і в них бувають корисні думки, які можна використати.

Пляни на майбутнє

Зближається час зустрічі присвяченої відзначенню 25-річчя існування ОДУМ-у. Я певен, що всі одумівці з цікавістю думають про цю подію. Ця зустріч мусить бути успішною, а то й бездоганною, в кожному відношенні. Ця подія повинна бути естафетним етапом в дальшому змаганні за безупинний ріст ОДУМ-у.

В дальшому плянуванні треба взяти під увагу такі потреби:

Створення групи камерної музики, клубу ідеологічних дискусій (дискусійного!), клубу красномовства (літературно-читацького, робітничо-професійного та ін.).

У 25-річчя ОДУМ-у треба б зорганізувати окрему імпрезу присвячену пам'яті СВУ - СУМ.

Друзі! Ви й ми всі на добрій дорозі. Отож, переглянувши пророблену працю, зробім всі критичні завваження, зробім переоцінку вартостей і працюймо дальше з вірою в Бога, в Україну, в людину і правдиві національно-демократичні ідеї.

НЕ ЗАБУДЬТЕ

В І Д Н О В И Т И

ПЕРЕДПЛАТУ

СВОЄЧАСНО!

З ОДУМІВСЬКОГО ЖИТТЯ І ПРАЦІ

З життя філії ОДУМ-у в Чикаго

У неділю, 1-го червня, в Гансон паркові відбувся злет молоді ОДУМ-у, Пласту та СУМА. Згідно програми щодо свята відбулися спільна молитва, дефіляда всіх молодечих організацій та спортові змагання. Ця імпреза була присвячена річниці СУМА та двадцять п'ятій річниці заснування ОДУМ-у. Від кожної організації виступали з коротким привітом. Від ОДУМ-у присутніх вітав Віктор Войтихів, такими словами: "В 1950 році в Нью Йорку отворено Об'єднання Демократичної Української Молоді (ОДУМ). Ініціатори поставили собі за завдання об'єднати молодь, що з одних чи других причин не належала до жодної української молодечої організації. ОДУМ об'єднав у своїх рядах, переважно дітей, з східних областей України. ОДУМ побудований на демократичних засадах і він виховує своє членство в толеранції до інакше думачих. Він навчає своїх членів любити українську мову, історію, культуру та плементи найкращі традиції українського народу. Для популяризації українських ідей, музики, пісні та слова ОДУМ створив в Америці та Канаді шість ансамблів та капелі бандуристів, танцювальні групи, співочі, хори, струнні ансамблі та інші мистецькі одиниці. Вони успішно пропагують добре українське ім'я по американських та канадійських школах та загально американських імпрезах. ОДУМ, як і інші молодечі організації, єднає одна мета — бути максимально корисними в допомозі поневоленій батьківщині. Тому хай нас не роз'єднує колір уніформи — бо наші завдання є ті самі. Від ОДУМ-у бажаємо більшої співпраці, зрозуміння й частіших подібних зустрічей" — закінчив він.

У спортових змаганнях молоді, брали участь дві відбиванкові дружини ОДУМ-у. Хлоп'яча дружина юних одумівців, за яку відповідав Володимир Коновал, змагалася з дружинами Пласту та СУМ-у. Змагання з Пластом виграли, з СУМ-ом програли. Дівчачу дружину, яку вчить грати Віктор Войтихів, яка, хоч вона й грала добре, перемогла краще зіграна дружина Пласту. В змаганнях бігу брало багато членів ОДУМ-у. Успіхи одумівців такі: перше місце в бігові на сто метрів здобув Тарас Кохно. Оріся Завертайло здобула перше місце в бігу на чотириста сорок ярдів. Між хлопцями на ту саму віддал, третє місце здобув Анатолій Коломиєць. В бігові на далеку віддал, вісімсот вісімдесят ярдів, від ОДУМ-у друге місце здобув Юрій Завертайло та третє місце Анатолій Коломиєць.

Шість членів філії ОДУМ-у закінчили в червні цього року школу українознавства при парафії святого Володимира. Ними є: Галя Луппо, Віра Павленко, Григорій Карнаух, Іван Косогор, Юрій Завертайло та Павло Баялцалієв. Галя Луппо, абсолювентка школи українознавства, прочитала прощальне слово.

Варто згадати, що під час виступу капелі бандуристів імени Тараса Шевченка під керівництвом Григорія Китастого на Сході США і Канади в травні цього року, три члени нашого ансамблю Василь Деркач, Петро Черняк та Іван Іващенко виступали увесь час з капелею.

Восьмого червня Юний ОДУМ, ОДУМ та їх батьки відбули на закінчення сезону праці в ОДУМ-і прогулянку до лісу. Струнний ансамбль філії під керівництвом Віктора Войтихова цього року

виступатиме в Канаді на українському фестивалі в Дафіні в Манітобі. Фестиваль відбуватиметься від 31 липня до 3-го серпня. Комітет фестивалю рекламує ансамбль ОДУМ-у Чикаго, як одну з найкращих мистецьких одиниць Канади й США. Минулого року на такому фестивалі, де вони також виступали, було понад 50 тисяч осіб. Цього року організатори фестивалю сподіваються ще більше відвідувачів. Струнний ансамбль підготував для цієї імпрези нові речі, відбуваючи свої проби тричі на тиждень.

О. К.

ПРОЩАЛЬНЕ СЛОВО АБСОЛВЕНТКИ ШКОЛИ УКРАЇНОЗНАВСТВА ГАЛІ ЛУППО,

прочитане 14 червня 1975 р.
в Чикаго

Високопреосвященніший Владико! Всечесні отці! Вельмишановні вчителі! Дорогі батьки, шановні гості та друзі!

Мені припала честь сказати коротке слово від імени випускників школи українознавства при українській православній парафії Св. Володимира в Чикаго.

Десять років, ми, сьогоднішні матуранти, відвідували нашу школу та докладали багато зусиль і тяжкої праці для досягнення ось цієї події. На протязі цих десяти років ми намагалися здобути необхідні знання в ділянці української мови, української історії, географії, літератури та релігії. Думаємо, що, хоч частинно, ми цієї цілі досягли.

Нам це не давалося легко. Наприклад, нам було дуже важко. Ми ніколи України не бачили. В нашій щоденній школі та з нашими друзями в щоденному житті, української мови ми не вживали.

Але, не зважаючи на це, ми все ж почуваємо, що, разом з нашими батьками, ми є членами української спільноти.

При цій нагоді, я вважаю, треба звернути увагу на те, що найбільша заслуга в тому, що ми закінчили школу українознавства, належить зокрема нашим батькам. Без них ми школи не

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

то, що не закінчили б, але навіть і не почали б. Це вони, наші батьки, завжди були і є з нами, готові допомагати в усьому. Це вони спонукують нас визначати цілі в науці та допомагають нам їх досягнути. Наша найбільша подяка є саме нашим дорогим батькам.

Ми, так само складаємо нашу щирішу подяку нашим учителям за їхню тяжку працю та велику терпеливість. Вони не тільки навчали нас, але також вказували нам шлях доброї поведінки та позитивного наставлення.

Ми думаємо, що знання, яке ми здобули в нашій школі в ділянці українознавства, стане нам у пригоді у майбутньому.

Будемо надіятись, що ми станемо гідними членами української спільноти та, разом із іншими, будемо ширити, а якщо треба, то й боронити, добре ім'я України та українського народу у вільному світі.

БАТЬКИ!

МАТЕРІ!

Чи Ви вписали своїх дітей до
ОДУМ-у?

Якщо ні, впишіть їх негайно!

• Москва. — Мовознавець Тетяна Ходорович і фізик Юрій Орлов передали у вівторок 25 лютого закордонним журналістам в Москві письмову заяву, в якій інформують про трагічний стан здоров'я Леоніда Плюща. Згідно з їхньою заявою, яку опублікувало агентство Ройтер, советський уряд "намагається знищити особистість математика Леоніда Плюща", який далі знаходиться у тюремній психіатричній лікарні в Дніпропетровську. Стан його здоров'я далі погіршився і насправді, як заявили Т. Ходорович і Ю. Орлов, Л. Плющ "духово вмирає", бо від чотирьох місяців йому роблять ін'єкції із шкідливих ліків. У висліді такого "лікування" Леонід Плющ попадає у щораз більшу апатію і стає цілком байдужий до всіх справ, що стосуються його особисто і стану його здоров'я його родини.

• Гельсінки (УІС "Смолооскип", 14. III.). — З України дісталися сюди самвидавні повісті відомого українського письменника-мислителя Олеса Бердника. Повісті ці

були колись здані до друку до різних київських видавництв. Після нагінки на автора і виключення його зі Спілки Письменників України в 1973 році, ці твори не були видрукувані і знайшли шлях до самвидаву. За отриманими тут інформаціями вони поширені в Україні, зокрема серед молоді й студентства.

Сюди дісталися такі три твори: "Апостол безсмертя", повість про небувале, написана в 1970 році. Це повість про людину, яка силою волі переборолала свої життєві труднощі й фізичну неміч.

"Ілюзіоніст", науково-філософська фантастична повість написана теж у 1970 році.

"Сусір'я зелених риб", небувальщина без дати написання. Це твір глибоких філософських роздумів про Людину, Час, Простір, Всесвіт і прийдешніх людей Свободи.

Ці твори О. Бердника незабаром вийдуть окремою книгою у Р-ві "Смолооскип".

• У 1972 р. в США постав і діє Комітет Оборони Радянських Політичних В'язнів. Заініціювали створення цього комітету українці, студенти американських уні-

КАМІКАДЗЕ ПАДАЄ САМ

так називається книжка — збірка оповідань і фейлетонів з тематикою вітчизняного й еміграційного нашого життя.

Автор книги — **Анатоль Юриняк** — знаний читачам із своїх літературно-критичних статей, виступає цього разу з повістярським пером, виявляючи і тут тонку спостережливість і глибоке знання людської психології.

"Камікадзе..." має 184 стор. гарного друку і коштує 4 дол. плюс 20 ц. перес. Чеки і моні-ордери адресувати:

A. Yuryniak

2229 Montana, Los Angeles, Cal. 90026, USA

або

Executive Board of ODUM
Seniors Ass'n of Canada
404 Bathurst St., Toronto 2-B, Ontario

Вийшла з друку "ньою-йоркська повість"

Василя Чапленка

під заголовком

**"СУМНА ДОЛЯ ДОБРОДІЯ
БЕЗОРУДЬКА"**

Це твір про життя українців у м. Нью-Йорку, з широким охопленням людських постатей та подій за останні 20 років. Але з огляду на велике зменшення попиту на твори еміграційних українських письменників цю книжку видано тільки в кількості 300 примірників, а через те ціна одного примірника 12 доларів.

Замовляти:

Mrs. ANNA KRAWCHUK
26 William St., Maplewood, N. J., U.S.A.,
07040

верситетів. Недавно цей комітет опублікував у Нью-Йорку книжку англійською мовою "Політичні в'язні в СРСР: хто вони, що вони обстоюють та як ви можете їм допомогти". У книжці подано інформації про радянські табори ув'язнення, в'язниці й подано біографії багатьох політв'язнів, зокрема Юрія Шухевича, Стефанію Шабатуру, Леоніда Плюща, Валентина Мороза, Вячеслава Чорновола.

● 45 р. тому у березні 1930 р. у Харкові — тодішній столиці України — розпочався великий судовий процес над сорок'ятьма визначними діячами української культури, звинувачених у приналежності до так званої "Спілки Визволення України". Це були: академік Сергій Єфремов, історик української літератури, академік М. Слабченко, проф. Й. Гермайзе, А. Ніковський, Л. Старицька-Черняхівська, М. Івченко, Г. Голоскевич та інші. Крім них були заарештовані тисячі української інтелігенції. Процес тривав від 9 березня до 19 квітня 1930 р. Головних обвинувачених засуджено до багаторічного ув'язнення, з якого ніхто з них не повернувся. Ув'язнені і заслані були також тисячі учителів, агрономів, кооператорів, священників, землемірів, студентів.

М. Левицький. 3 ілюстрації до збірки "Камінний берег".

УВАГА!

УВАГА!

Під ґірмою Об'єднання Українських Письменників "СЛОВО" вийшла в світ збірка поезій

Бориса Олександрова

"КАМІННИЙ БЕРЕГ"

72 стор. друку, тверда обкладинка з суперобкладинкою, ілюстрації Мирона Левицького. З уваги на обмежений наклад (500 прим.) у загальному продажу не буде.

Замовлення слати на адресу:

40 Brentwood Rd. N.
Toronto, Ont.
M8X 2B7

ЦІНА з пересилкою \$4.00.

Усмішки відомих людей

У дещо подібній ситуації опинився колись Кірхгоф. Він мав прочитати у Карлсруе лекцію про спектральний аналіз, але трохи запізнився. Порт'є не знав Кірхгофа в обличчя і не хотів його впускати без вхідного квитка.

— Тоді продайте мені квиток, — попросив Кірхгоф.

— На жаль, всі квитки вже продано...

Двоє американських студентів заклалися що лист з адресою: "Професор Айнштайн, Європа", дійде за призначенням. Так і сталося. Айнштайн при цьому сказав тільки: "Наша пошта працює справно".

Славетний німецький математик Давид Гільберт сказав на одній з своїх лекцій:

— Коли світогляд людини вужчає і стає нескінченно малим, він перетворюється на так звану точку зору.

Барнард Шоу, сам неабиякий жартун, прислав Черчілеві два квитки на прем'єру своєї п'єси й записку: "Візьміть з собою приятеля, якщо маєте." Черчилль відповів увічливим листом, що, на жаль, не має часу прийти на прем'єру, але просить прислати йому квитки на другу виставу "якщо буде".

**

У Сполучених Штатах одна відома жіноча діячка запитала Черчіла:

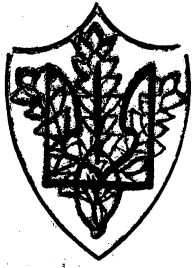
— Яка, на вашу думку, доля жінки в майбутньому?

— Така сама, як за часів Адама і Єви — сказав Черчилль.

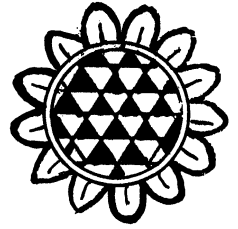
**

— Чому ви, відомий антикомуніст, після атаки Гітлера на Радянський Союз виступили в парламенті з запальною промовою в обороні тієї комуністичної держави? — запитали Черчіла. Він відповів:

— Якби Гітлер заатакував був саме пекло, то я сказав би в парламенті кілька вічливих слів про Сатану.

СТОРІНКА ЮНОГО ОДУМУ

Андріян КАЩЕНКО

Тарас Шевченко

Фльота запорозьких козаків

Військовою фльоотою Запорозького Війська були переважно чайки, що звалися також байдаками. Правда, були випадки з часів Самійла Кішки та Сагайдачного, що запорожці вживали в боях і кораблі, та тільки ті кораблі були не запорозької будови, а захоплені в турків. Чайки ж запорожці робили самі.

Днище чайки видовбували з товстої липи. До днища приробляли дубові ребра, а на ребра набивали боки з товстих дубових дощок. Готова чайка мала сажнів*) до десяти у довжину. Після того їх конопатили, робили на обох кінцях чайки чердаки (накриття), у яких під час походу переховували харчі й зброю. До боків чайки привязували товсті в'язанки очерету, щоб чайка краще трималася на воді, хоч би її і залила вода. З обох боків чайки було по 15—20 весел, а посередині неї приробляли станок зі щоглою на вітрило. На одному з чердаків прибивали кухву (бочку) з прісною водою, а на другому приробляли стерно. Якщо ж чайками доводилося перепливати пороги, то додавали ще друге стерно, на передньому чердаці.

Кількість чайок у Війська Запорозького не завжди була однакою. У скрутний час або під гнітом заборони польських правителів кількість чайок у запорожців зменшувалась, коли ж треба було йти на море й турецькі міста, запорожці вміли за два тижні зробити кілька десятків чайок. Іноді у війську було до трьохсот чайок, але в один похід їх так багато ніколи не виходило. У найбільші походи з часів Сагайдачного у море виходило до 150 чайок. А тому що кожна чайка піднімала від чотирьох до шости десятків козаків, то у тих походах брало участь біля 7.500 запорожців.

Ой нема, нема ні вітру, ні хвилі
Із нашої України.
Чи там раду радять, як на турка стати.
Не чуємо на чужині.
Ой повій, повій вітре, через море
Та з Великого лугу,
Суши наші сльози, заглуши кайдани,
Розвій нашу тугу.

Ой заграй, заграй, синесеньке море,
Та під тими байдаками,
Що плывуть козаки, тільки мріють шапки,
Та на сей бік за нами.
Ой Боже наш, Боже, хоч і не за нами,
Неси ти їх з України:
Почуємо славу, козацькою славу.
Почуємо та й загинем.

Отак у Скутарі козаки співали;
Співали, сердеги, а сльози лились;
Лилися козацькі, тугу домовляли.
Босфор аж затрясся, бо зроду не чув
Козацького плачу; застогнав широкий,
І шкурою сірий бугай стрепенув,
І хвилю, ревучи, далеко-далеко
У синєє море на ребрах послав.

— — — — —
Реве гарматами Скутара,
Ревуть лютують вороги;
Козацтво преться без ваги —
І покотились яничари...

Гамалія по Скутарі —
По пеклу гуляє
Сам хуртигу розбиває
Кайдани ламає.

— — — — —
“Слава тобі, Гамалію,
На весь світ великий,
На весь світ великий,
На всю Україну,
Що не дав ти товариству
Загинуть на чужині!”

*) Сажень = 2,134 м.

В ЄДНОСТІ СИЛА

ЧАЙНВОРД-ЗАГАДКА

Скіфський цар Скілур, відчуваючи наближення смерті, звелів покликати його синів. Коли вони прийшли, батько простягнув їм пучок дротиків*) і запропонував зламати його. Жоден із синів не подумав це зробити. Тоді Скілур розсипав пучок і, переламавши по одному всі дротики, сказав: "Якщо будете триматися разом, вас ніхто не зможе подолати. А якщо будете діяти окремо, всякий зможе вас перемогти".

*) Дротик — коротенький спис, який кидали у борога на невеликій віддалі.

СКІЛЬКИ РОКІВ ПРОЖИВ ДІОФАНТ?

Діофант — грецький математик IV ст., відомий своєю *аритметикою*, де він розв'язав деякі питання, що до нього вважали нерозв'язними, і запровадив алгебраїчні знаки.

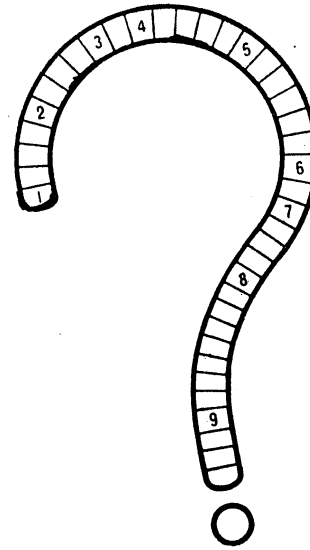
Прожив Діофант до глибокої старості. Після його смерті друзі поставили на його могилі кам'яний надгробок з висіченими на ньому словами:

"Мандрівнику! Під цим каменем спочиває прах Діофанта, який помер у глибокій старості. Одну шосту частину свого довгого життя він був дитиною, одну дванадцяту частину — юнаком, одну сьому частину прожив неодруженим. Через п'ять років після його одруження у його дружини народився син, який прожив лише половину батькового віку. Чотири роки після смерті сина заснув вічним сном Діофант, оплакуваний своїми близькими.

Скажи, якщо вмієш рахувати, скільки років прожив Діофант?"

ЩО ТАКЕ ЮВІЛЕЙ?

ЮВІЛЕЙ — 1. У стародавніх іудеїв запроваджене Мойсеєм святкування кожного п'ятдесятого року (ювілейного), під час якого рабів відпустили на волю; майно, продане 49 років тому, переходило до колишніх власників. Сама назва пішла від слова "юбель", духового музичного інструмента, в який сурмили, сповіщаючи початок ювілейного року. 2. Ювілеї в римсько-католицькій церкві запровадив папа Боніфатій VIII у 1300 р. Це періодичні (через кожні 25 років) урочисті святкування, протягом яких всім віруючим дається повне відпущення гріхів. 3. Ювілей — святкування 25-ліття, 50-ліття або 100-ліття якоїнебудь події або чиеїсь діяльності.

1. Не махає крильми, а літає, не птах, а птахів обганяє.
2. Не звір, не птиця, ніс, мов спиця; сам тонкий, а голос дзвінкий; хто його уб'є, свою кров пролле.
3. Іде в горщик чорне, а з горщика червоне.
4. Маленьке, кругленьке, а з підлоги за хвіст не піднімеш.
5. По полю бродить, зерно молотить. Жне-косить, хліба не просить.
6. Чорне сукно лізе у вікно.
7. Без рук, без ніг, на животі повзе, ще й інших везе.
8. Лежить свинка, в неї поколена спинка.
9. З бородою, а не старик, з рогами, а не бик, доять, а не корова, лико дере, а на личаки не бере.

Загадки

1. У лісі вирізана,
Гладенько витесана.
Співає заливається.
А як називається?
2. Білі ягнички
Збіглись до річки,
Довго блукали,
Швидко пропали.

СТАВАЙТЕ УДІЛОВЦЯМИ ОДУМІВСЬКОЇ ОСЕЛІ “УКРАЇНА”

ОСЕЛЯ ЗНАХОДИТЬСЯ В МІСТЕЧКУ ДОРЧЕСТЕР, ОНТ., БІЛЯ
МІСТА ЛОНДОН, 1/4 МИЛІ ВІД СІТІ ЛІМІТ.

Це — 110 акрів прекрасно розташованої фарми.

ЗА ІНФОРМАЦІЯМИ ПРОСИМО ЗВЕРТАТИСЯ:

Лондон: М. Співак 519-652-3177

Гамільтон: М. Ситник 416-527-6327

Торонто: І. Данильченко 416-274-2249

Ст. Кетеринс:

“ В. Тимошенко 416-742-3385

С. Захарчинський 416-934-6040

Ошава: Ю. Лисик 416-728-2256

Детройт, США: М. Смик 313-273-7726

або пишіть на адресу:

“UKRAINA” VACATION RESORT INC.

R.R. 7

с/о М. Tyschenko

London, Ontario

УПРАВА ОСЕЛІ

РОЗКЛАД ЛІТНІХ ТАБОРІВ ОДУМ-у Оселя ОДУМ-у “КИЇВ”, США

- Табір Виховників від 28 червня до 12 липня
- Новацький відпочинково-виховний табір, молодь у віці 7-12 років — від 12 липня до 26 липня
- Юнацький відпочинково-виховний табір, молодь у віці 13-17 років — від 26 липня до 9 серпня
- Табір українознавства й мистецтва від 9-го серпня до 23 серпня

СТІБЛЕЙ СТЕЙТ ПАРК — МІНЕСОТА

- Відпочинково-виховний табір від 2 серпня до 16 серпня

У справах інформацій просимо звертатися на такі адреси:

ODUM, 1627 E. Cheltenham Ave.
Philadelphia, Pa. 19124, USA

ODUM, 427 N. Westwood Dr.
Minneapolis, Minn. 55422, USA

ODUM, 827 Indian Rd.
Mississauga, Ont. L5H 1R4, Canada

СКЛАД ОДУМІВСЬКИХ РЕЧЕЙ

На цьому складі можна набути такі речі: одумівські сорочки різного розміру, починаючи від № 8, штани, спідниці і краватки, пілотки, спортові сорочки (свет шьорт) з написом, одумівські емблеми, різні відзнаки таборів ОДУМ-у та ін.

Тільки через Управи ОДУМ-у можна замовляти відзнаки і шнури для ройових, заступників виховників, бунчужних, старшого виховника (сеньйор), шнури для свистків, свистки і т. ін.

Можна також купити “Альманах ОДУМ-у” — 5 дол., “Порадник одумівця” — 5 дол., нариси Р. Рахманного — Червоний сміх над Києвом — 1.50 дол. і роман О. Лупія “Грань” — 3 долари.

І. Коляска: “Education in Soviet Ukraine” — \$3.50 і “Two Years in Soviet Ukraine” — \$3.95.

Замовлення слати на адресу:

EXECUTIVE BOARD OF ODUM
SENIORS ASS'N OF CANADA
404 Bathurst St., Toronto 2-B, Ontario

N. - J. SPIVAK LTD.

R. R. 1,

LONDON, ONTARIO

(Pre-mix concrete)

КРЕДИТОВИЙ СОЮЗ

- Платить за різні ^{7²⁵}-10% щадничі пляни
- Дає малі і великі, особисті і моргеджові позички, в міру можливостей
- Має життєву асекурацію на заощадження до \$ 2.000 на позички до \$10.000 після вимог КЮНИ
- Має чеки особисті і для подорожуючих
- Приймає оплати за газ, електрику, телефон і воду
- Дає різні фінансові поради
- Дає паспортні гарантії
- Дає добру, точну, чесну і вчасну обслугову
- Дає добрі кредитові звіти
- 24 роки на службі Рідного Народу
- Вступайте в члени ще ніж Вам треба позички, малої чи великої.
- Позичайте на догідні сплати і низькі відсотки.

SO-USE CREDIT UNION LTD.

406 Bathurst St.

Toronto, Ont. M5T 2S6

Tel.: 363-3994

Branch Office:

3338 Lake Shore Blvd. W.
Long Branch, Ont.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "МОЛОДОЇ УКРАЇНИ" ЖЕРТВУВАЛИ:

Полець Олександр, Міннеаполіс, США	\$4.00
Бойко Федір, Оквіл, Онт. Канада	1.00
Збірка на поправинах по весіллі Лесі і Івана Пелехатих, Торонто, Канада	30.00

НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ ПРИЄДНАЛИ.

Криволап Сергій, Аделаїда,
Австралія 4

Жертводавцям і прихильникам
щиро дякуємо!

Ред. й адмін. "М. У."

**

Якось празький диригент Густав Єлінек познайомився із записами українських пісень, що їх зробив М. Лисенко. У листі до композитора він подякував за насолоду від чудових мелодій і висловив бажання краще пізнати творчість самого Лисенка. Той у відповідь надіслав клавір "Наталки Полтавки", яку Г. Єлінек поставив у Празі 1906 року в аматорському гуртку. А наступного літа, коли чех приїхав до Києва, його за рекомендацією Лисенка запросив диригентом до свого театру М. Садовський. П'ять років старий музикант очолював театральний оркестр, став прекрасним знавцем української музики, і вперше представив киянам у театрі Садовського оперу В. Сметани "Продана наречена".

ROCHESTER FURNITURE CO. LTD.

WAREHOUSE STORE

Великий вибір хатніх меблів:

вітальень. спальень, їдальень,
холодильники, пральні
машини, електричні і
газові печі. телеві-
зори. радіо.

423 COLLEGE STREET

Toronto, Ontario

Tel.: 364-1434

Е. ДУМИН

пропонує

ВЕЛИКИЙ ВИБІР

чоловічих, студентських
і хлоп'ячих костюмів

НА ЛІТНІЙ СЕЗОН

як також різних фасонів
і кольорів

СОРОЧКИ.

550 QUEEN STREET WEST

Toronto, Ontario

Tel.: 364-4726

Одного моряка залитали, чому
його списали з підводного човна.
— Їм не подобалася моя звичка
спати з відчиненим вікном.

ЧИТАЧІ ЦІКАВЛЯТЬСЯ

Письменник-гуморист Аркадій Аверченко відзначався дотепністю і в розмові. Один його знайомий, далекий від літератури, якось зауважив.

— Кажуть, ваші твори мають успіх і читачі цікавляться вами?

— Це так! — підтвердив Аверченко. — Питають навіть про моє здоров'я цікавляться, крім того, чи я часом не збожеволів.

ALEX ELECTRIC LTD.

ALEX SCHIDOWKA

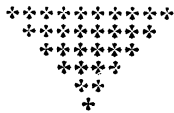
Industrial — Commercial — Residential

London, Ontario

Tel: 439 - 6747

Ціна 60 центів
в США і Канаді

If not delivered please return to:
MOLODA UKRAINA
Box 40, Postal Station "M"
TORONTO, ONT., CANADA
M6S 4T2

Concrete Forming London Ltd.

LONDON, ONTARIO

(Foundations and floors.)

УКРАЇНСЬКА ФІРМА ОПАЛОВОЇ ОЛИВИ **ALASKA Fuel Ltd.**

425 JANE STREET

Toronto 9, Ontario

24-годинна шкора і солідна
обслуга!

Інформація і напрана форнесів
безплатна.

Телефонуйте вдень і вночі
на телефон: 766-3040

Обслуга гарантована!

ДОБІРНИЙ, ФАХОВО
ПРИГОТОВАНИЙ

ОБІД

З ПОВНОЮ ОБСЛУГОЮ,
ДЛЯ ВЕСІЛЬ, БЕНКЕТІВ
та інших прийнять

JOE'S CATERING

WEDDINGS, SHOWERS,
BANQUETS
and OTHER RECEPTIONS
"THE BEST TREAT
and SERVICE"

Call 766-7471

J. WASIUK

УКРАЇНСЬКА ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

"САМОПОМІЧ"

2351 West Chicago Ave., Chicago, Illinois 60622, USA. — Tel. HU 9-0520

- Кожна Ваша позика в "Самопоміч" коштує дешевше
- Оплачуємо кошти асекурацій за:
 1. Кожне ощадностеве конто до висоти 40 тисяч дол., з яких кожне забезпечене Федеральною Агенцією.
 2. Кожну позикy (крім моргеджів) у висоті до 10 тисяч доларів
 3. Додаткове життєве забезпечення кожного щадника до 70 року життя до висоти 2 тисяч дол.
- Даємо Студентські Позики, за які проєенти платить держава
- Видаємо грошеві перекази та подорожні чеки
- Приймаємо оплати за газ, електрику, воду й телефон
- Платимо 5½ % дивіденди за Ваші ощадності квартално
- В новому приміщенні заінстальовані для Вас огнетривалі скриньки.
- Відкритий кредит на всі Ваші потреби до висоти 2.500 доларів видаються на один Ваш підпис, без ручителів.